

**SINIF ÖĞRETMENLİĞİ LİSANSÜSTÜ TEZLERİNİN KARAKTERİSTİK
ÖZELLİKLERİ: TEMATİK, METODOLOJİK VE İSTATİSTİKSEL YÖNELİMLER**

ŞEFİKA BAĞCI

**ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**SINIF ÖĞRETMENLİĞİ LİSANSÜSTÜ TEZLERİNİN KARAKTERİSTİK
ÖZELLİKLERİ: TEMATİK, METODOLOJİK VE İSTATİSTİKSEL YÖNELİMLER**

ŞEFİKA BAĞCI

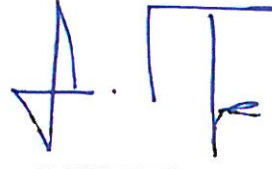
**ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

ESKİŞEHİR, 2012

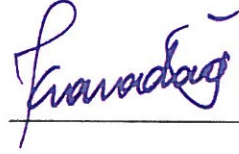
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Şefika BAĞÇI tarafından hazırlanan “Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinin Karakteristik Özellikleri: Tematik, Metodolojik ve İstatistiksel Yönelimler” başlıklı bu çalışma, 19/07/2012 tarihinde *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği*'nin ilgili maddesi uyarınca yapılan **Tez Savunma Sınavı** sonucunda **başarılı** bulunarak, jürimiz tarafından Sınıf Öğretmenliği bilim dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı : Prof. Dr. Selahattin TURAN

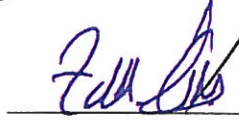
Danışman: Doç. Dr. Engin KARADAĞ

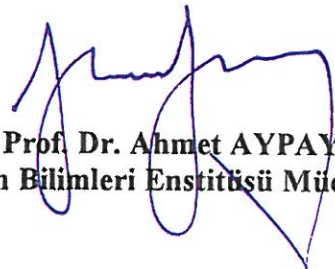
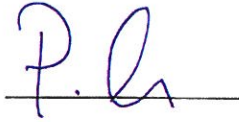
Üye: Prof. Dr. M. Bahaddin ACAT

Üye: Doç. Dr. Zühal ÇUBUKÇU

Üye: Yrd. Doç. Dr. Pınar GİRMEN

Prof. Dr. Ahmet AYPAY
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Önsöz

Lisansüstü eğitimim boyunca akademik alandaki her türlü sorumun cevabı olan değerli hocam, danışmanım, Doç. Dr. Engin Karadağ'a sonsuz teşekkürü borç bilirim... Ayrıca önerdiği kitaplarla öğrencilerine zengin bir bakış açısı sunan Prof. Dr. Selahattin TURAN'a ve bir dersi olabilecek en zevkli halde geçirmemizi sağlayan Yrd. Doç. Dr. Pınar GİRMEN'e bütün kazandırdıkları için teşekkür ederim.

Canım annem-babam, her zaman bir kardeşten çok daha fazlası olan kardeşlerim ve Zeynep, Seyit Emre, Damla, Elif... en büyük şansım sizlersiniz, iyi ki benim ailemsiniz, her daim yanımda olduğunuz için teşekkürler...

Asla daha güzel bir hayatım olamazdı.

Altmış yıl önce her şeyi biliyordum, şimdiyse hiçbir şey bilmiyorum;

eğitim, cehaletin yavaş yavaş keşfedilmesidir. (W. Durant)

Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinin Karakteristik Özellikleri: Tematik, Metodolojik ve İstatistiksel Yönelimler

Özet

Bu araştırmada, sınıf öğretmenliği alanında yapılmış lisansüstü tezlerin, tematik, metodolojik ve istatistiksel analiz teknikleri bazında dağılımları ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırma, bir *metodolojik değerlendirme* çalışması olarak düzenlenmiştir. Araştırmanın evrenini, Yüksek Öğretim Kurulu Dokümantasyon Yayın ve Daire Başkanlığı'na ait veri tabanında bulunan, bilim dalı/anabilim dalı sınıf öğretmenliği olarak belirlenen bütün lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Çalışmada örneklem seçimine gidilmeyerek çalışma evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir, Yüksek Öğretim Kurulu Dokümantasyon Yayın ve Daire Başkanlığı'na ait veri tabanında bulunan 738 tezdten erişimine izin verilmeyen 167 tez araştırma kapsamının dışında kalmış, araştırma geriye kalan 571 tez üzerinden yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak Karadağ (2009) tarafından geliştirilen toplam on üç (13) maddeden oluşan *Akademik Yayın Değerlendirme Formu* kullanılmıştır. Araştırmada veri analizi; içerik analizi türlerinden *kategorisel analiz* ve *frekans analizi* ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre; tema bazında sınıf öğretmenliği alanında en fazla işlenen tema eğitim programlarıdır. Araştırma yöntem ve metodolojileri bazında; en fazla *tarama* araştırmaları kullanılırken örnekleme tekniği olarak en fazla *basit tesadüfi teknik* kullanılmıştır. Araştırmalarda kullanılan örneklem gruplarında genellikle *öğrenci* ve *öğretmenlerden* yararlanılmıştır. İstatistiksel analiz teknikleri bazında: *t-testi*, *betimsel istatistikler*, *ANOVA* en sık kullanılan teknikler arasında yer almıştır. Araştırmada ulaşılan sonuçlara dayalı olarak sınıf öğretmenliği alanında tez çalışması yapacak araştırmacıların tema, metodoloji ve istatistik boyutlarında dikkat etmeleri gereken bazı önemli noktalar önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmenliği, yöntembilim, tema, metodolojik değerlendirme

Characteristic Features of Elementary Education Dissertations: Thematic,
Methodological and Statistical Trends

Abstract

In this research, thematic, methodological, and statistical analysis techniques distributions, made in the field of postgraduate elementary education dissertations, have been put forth. Research has been methodized as a methodological assessment. The whole elementary education postgraduate thesis of disciplines/department in the database belonging to The Council of the Higher Education Publication and Documentation create the extension of the study. The study is aimed to reach out the whole extension of the studying without selection of the samples, the research, was made with 571 thesis remained as 738 of thesis belonging to the database of the The Council of the Higher Education Publication and Documentation were not allowed and 167 of 738 were out of the study. In Total , 13 items Academic Publication and Evaluation Form developed by Karadağ(2009) as a means of data collection. In the research data analysis; it was carried out with the types of content analysis: categorical analysis and frequency analysis. According to the findings of the study, on the base of theme, the mostly worked theme in the field of elementary education is education programs. On the base of research ways and methods; mostly scanning searches were used and simple random techniques as a sample techniques were used. Generally, teachers and students were used in the group of samples of the research. On the base of statistical techniques: t-test, descriptive statistics, ANOVA were the mostly used techniques. Depending on the results from the research, some important points to pay attention, on the fields themes, methodology and statistic are recommended to the ones who will make the studies on the elementary education dissertations.

Key Words: Elementary education, Methodology, Themes, Methodological Assessment

İçindekiler

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar DİZİNİ.....	vii
I GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	5
1.2.1. Alt amaçlar.....	6
1.3. Araştırmanın Önemi.....	7
1.4. Sayıtlılar.....	8
1.5. Sınırlılıklar.....	8
1.6. Operasyonel Tanımlar.....	8
II. YÖNTEM.....	9
2.1. Araştırmanın Modeli [Deseni].....	9
2.2. Evren ve Örneklem.....	10
2.3. Verilerin Toplanması.....	12
2.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	12
2.5. Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği.....	14
III. BULGULAR.....	15
3.1 Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinin Tematik Dağılımına İlişkin Bulgular.....	15
3.1.1 Lisansüstü Tezlerin Öğretim Strateji, Yöntem Ve Teknikleri Kategorisi Dağılımı..	17
3.1.2 Lisansüstü Tezlerin Duyuşsal Boyut Kategorisi Dağılımı.....	18
3.1.3 Lisansüstü Tezlerin Ölçme ve Değerlendirme Kategorisi Dağılımı.....	19
3.1.4 Lisansüstü Tezlerin Bilişsel Boyut Kategorisi Dağılımı.....	20
3.1.5 Lisansüstü Tezlerin Teknoloji ve Materyal Kullanımı Kategorisi Dağılımı.....	21
3.1.6 Lisansüstü Tezlerin Başarı Kategorisi Dağılımı.....	22
3.1.7 Lisansüstü Tezlerin Öğretmen Yetiştirme Kategorisi Dağılımı.....	22
3.1.8 Lisansüstü Tezlerin Öğrenme Ortamı Kategorisi Dağılımı.....	23
3.1.9 Lisansüstü Tezlerin Öğrenci Özellikleri Kategorisi Dağılımı.....	24
3.1.10 Lisansüstü Tezlerin Sosyo-Kültürel Etkiler Kategorisi Dağılımı.....	25
3.1.11 Lisansüstü Tezlerin Eğitim Programları Kategorisi Dağılımı.....	25
3.1.12 Lisansüstü Tezlerin Okuma-Yazma Öğretimi Kategorisi Dağılımı.....	26

3.1.13 Lisansüstü Tezlerin Paydaşlar Kategorisi Dağılımı.....	27
3.1.14 Lisansüstü Tezlerin Beceriler Kategorisi Dağılımı	28
3.1.15 Lisansüstü Tezlerin Matematik ve Konuları Kategorisi Dağılımı.....	28
3.1.16 Lisansüstü Tezlerin Fen ve Konuları Kategorisi Dağılımı.....	29
3.1.17 Lisansüstü Tezlerin Sosyal Bilgiler Kategorisi Dağılımı.....	30
3.1.18 Lisansüstü Tezlerin Türkçe ve Konuları Kategorisi Dağılımı.....	30
3.1.19 Lisansüstü Tezlerin Beden Eğitimi Kategorisi Dağılımı	31
3.1.20 Lisansüstü Tezlerin Hayat Bilgisi Kategorisi Dağılımı.....	32
3.1.21 Lisansüstü Tezlerin İngilizce Kategorisi Dağılımı	32
3.1.22 Lisansüstü Tezlerin Müzik ve Konuları Kategorisi Dağılımı	32
3.1.23 Lisansüstü Tezlerin Görsel Sanatlar Kategorisi Dağılımı.....	33
3.1.24 Lisansüstü Tezlerin Bilişim Teknolojileri Kategorisi Dağılımı	33
3.1.25 Lisansüstü Tezlerin Edebiyat Kategorisi Dağılımı.....	34
3.1.26 Lisansüstü Tezlerin Rehberlik ve Konuları Kategorisi Dağılımı.....	34
3.1.27 Lisansüstü Tezlerin Eğitim Yönetimi Kategorisi Dağılımı	35
3.1.28 Lisansüstü Tezlerin Diğer Kategorisi Dağılımı.....	35
3.2 Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Araştırma Modellerinin Dağılımına İlişkin Bulgular ..	36
3.3 Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Örnekleme Tekniklerine İlişkin Bulgular	42
3.4 Lisansüstü Tezlerde Veri Toplanan Örneklem Kitlelerinin Dağılımına İlişkin Bulgular	44
3.5 Lisansüstü Tezlerdeki Örneklem Büyüklüklerinin Dağılımına İlişkin Bulgular	46
3.6 Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Tekniklerinin Dağılımına İlişkin Bulgular	48
3.7 Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Dağılımına İlişkin Bulgular	50
3.8 Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarına Ait Geçerlik Çalışmalarının Dağılımına İlişkin Bulgular	52
3.9 Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarına Ait Güvenirlik Çalışmalarının Dağılımına İlişkin Bulgular	54
3.10 Lisansüstü Tezlerde Kullanılan İstatistiksel Analiz Tekniklerinin Dağılımına İlişkin Bulgular	56
IV. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER	59
4.1 Sonuç ve Tartışma	59
4.1.1 Sınıf Öğretmenliği Tezi Temaları	59
4.1.2 Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinde Kullanılan Araştırma Modelleri	63

4.1.3 Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinde Kullanılan Örneklem Teknikleri.....	65
4.1.4 Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinde Veri Toplanan Örneklem Türleri	65
4.1.5 Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinde Kullanılan Örneklem Büyüklükleri	66
4.1.6 Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinde Kullanılan Veri Toplama Teknikleri	66
4.1.7 Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinde Kullanılan Veri Toplama Araçları	66
4.1.8 Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinde Kullanılan Geçerlik ve Güvenirlik Teknikleri	67
4.1.9. Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinde Kullanılan İstatistikî Analiz Teknikleri	67
4.2 Öneriler	68
4.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler	68
4.2.2. İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler	70
V.KAYNAKÇA	71
EK 1.....	76

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 2.1. <i>Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenliği Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Özelliklerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları</i>	10
Tablo 2.2. <i>Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenliği alanında yapılmış lisansüstü tezlerin üniversitelere göre frekans ve yüzde dağılımları</i>	11
Tablo 3.1 <i>Lisansüstü tezlerin yıllara göre tematik dağılımı</i>	16
Tablo 3.2 <i>Lisansüstü tezlerdeki öğretim strateji, yöntem ve teknikleri kategorisine ilişkin dağılım</i>	18
Tablo 3.3 <i>Lisansüstü tezlerdeki duyuşsal boyut kategorisine ilişkin dağılım</i>	19
Tablo 3.4 <i>Lisansüstü tezlerdeki ölçme değerlendirme kategorisine ilişkin dağılım</i>	20
Tablo 3.5 <i>Lisansüstü tezlerdeki bilişsel boyut kategorisine ilişkin dağılım</i>	21
Tablo 3.6 <i>Lisansüstü tezlerdeki teknoloji ve materyal kullanımı kategorisine ilişkin dağılım</i>	22
Tablo 3.7 <i>Lisansüstü tezlerdeki başarı kategorisine ilişkin dağılım</i>	22
Tablo 3.8 <i>Ulusal lisansüstü tezlerdeki öğretmen yetiştirme kategorisine ilişkin dağılım</i>	23
Tablo 3.9 <i>Lisansüstü tezlerdeki öğrenme ortamı kategorisine ilişkin dağılım</i>	24
Tablo 3.10 <i>Lisansüstü tezlerdeki öğrenci özellikleri kategorisine ilişkin dağılım</i>	24
Tablo 3.11 <i>Lisansüstü tezlerdeki sosyo-kültürel etkiler kategorisine ilişkin dağılım</i>	25
Tablo 3.12 <i>Lisansüstü tezlerdeki eğitim programları kategorisine ilişkin dağılım</i>	26
Tablo 3.13 <i>Lisansüstü tezlerdeki okuma-yazma öğretimi kategorisine ilişkin dağılım</i>	27
Tablo 3.14 <i>Lisansüstü tezlerdeki paydaşlar kategorisine ilişkin dağılım</i>	27
Tablo 3.15 <i>Lisansüstü tezlerdeki beceriler kategorisine ilişkin dağılım</i>	28
Tablo 3.16 <i>Lisansüstü tezlerdeki matematik ve konuları kategorisine ilişkin dağılım</i>	28
Tablo 3.17 <i>Lisansüstü tezlerdeki fen ve konuları kategorisine ilişkin dağılım</i>	29
Tablo 3.18 <i>Lisansüstü tezlerdeki sosyal bilgiler kategorisine ilişkin dağılım</i>	30
Tablo 3.19 <i>Lisansüstü tezlerdeki Türkçe ve konuları kategorisine ilişkin dağılım</i>	31
Tablo 3.20 <i>Lisansüstü tezlerdeki beden eğitimi kategorisine ilişkin dağılım</i>	31
Tablo 3.21 <i>Lisansüstü tezlerdeki hayat bilgisi kategorisine ilişkin dağılım</i>	32
Tablo 3.22 <i>Lisansüstü tezlerdeki İngilizce kategorisine ilişkin dağılım</i>	32
Tablo 3.23 <i>Lisansüstü tezlerdeki müzik ve konuları kategorisine ilişkin dağılım</i>	33
Tablo 3.24 <i>Lisansüstü tezlerdeki görsel sanatlar kategorisine ilişkin dağılım</i>	33
Tablo 3.25 <i>Lisansüstü tezlerdeki bilişim teknolojileri kategorisine ilişkin dağılım</i>	33
Tablo 3.26 <i>Lisansüstü tezlerdeki edebiyat kategorisine ilişkin dağılım</i>	34
Tablo 3.27 <i>Lisansüstü tezlerdeki rehberlik ve konuları kategorisine ilişkin dağılım</i>	34
Tablo 3.28 <i>Lisansüstü tezlerdeki eğitim yönetimi kategorisine ilişkin dağılım</i>	35

Tablo 3.29 <i>Lisansüstü tezlerdeki diğer kategorisine ilişkin dağılım</i>	36
Tablo 3.30 <i>Lisansüstü tezlerde kullanılan araştırma modellerinin yıllara göre dağılımları</i> .	39
Tablo 3.31 <i>Lisansüstü tezlerde kullanılan deneysel tasarımların yıllara göre dağılımları</i>	41
Tablo 3.32 <i>Lisansüstü tezlerde kullanılan örnekleme tekniklerinin yıllara göre dağılımları</i> .	43
Tablo 3.33 <i>Lisansüstü tezlerde veri toplanan örneklem kitlelerinin yıllara göre dağılımı</i>	45
Tablo 3.34 <i>Lisansüstü tezlerdeki örneklem büyüklüklerinin yıllara göre dağılımı</i>	47
Tablo 3.35 <i>Lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama tekniklerinin yıllara göre dağılımı</i> ..	49
Tablo 3.36 <i>Lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçlarının yıllara göre dağılımı</i>	51
Tablo 3.37 <i>Lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına ait geçerlik çalışmalarının yıllara göre dağılımı</i>	53
Tablo 3.38 <i>Lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına ait güvenilirlik çalışmalarının yıllara göre dağılımı</i>	55
Tablo 3.39 <i>Lisansüstü tezlerde kullanılan istatistiksel analiz tekniklerinin yıllara göre dağılımı</i>	58

BÖLÜM I

Giriş

Araştırmanın bu bölümünde; araştırmada ele alınan problem açıklanmış, araştırmanın amacı, alt amaçları ve önemi ifade edilmiştir. Sayılı [varsayım] ve sınırlılıklar belirlenerek, araştırmayla ilgili bazı terimlerin tanımları yapılmıştır.

1.1 Problem Durumu

Olgu ya da olgusal durumları açıklamak bilimin en temel işlevidir. Bilim adamları olayların ya da olgusal durumların sadece adını vermek, onları sınıflandırmak ya da ne olduklarını bilmekle yetinmezler. İnceledikleri olay ya da olgusal durumların niçin ve nasıl oluştuklarıyla ilgili olarak da açıklamalarda bulunmaya çalışırlar (Yaşar & Kıymet, 1997) .

Bilginin oluşturulmasında üniversitelerin rolü yadsınamaz. Üniversiteler insanlığın yararına olacak bilgiyi üreten ve bu bilgiyi yayan araştırma kurumlarıdır. Yani, üniversitelerin temel işlevi bilimsel bilgi üretimidir. Üretilen bilimsel bilgi, lisans ve lisansüstü eğitim, yetişkin eğitimi ve danışmanlık gibi etkinlikler ve yayınlar yoluyla topluma yayılır. Bilim insanlarının da görevleri üniversitelerin işlevleri bağlamında belirlenebilir: Alanı ile ilgili temel ve uygulamalı araştırmalar yapmak, bunları yayınlamak; lisans ve lisansüstü öğretim ve yetişkin eğitimi yoluyla ürettiği bilgiyi topluma yaymak diğer bir deyişle toplumun kullanımına sunmak (Eğitimde bilimsel bilgi üretimi ve tüketimi çalıştay raporu, 2004).Üniversiteler, özellikle bilgi toplumlarında, toplumun bel kemiğini oluştururlar. Bu yükseköğretim kurumlarında yürütülen programlar ise; ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora basamaklarından oluşur. Yüksek lisans ve doktoranın birlikte oluşturduğu lisansüstü eğitim, lisans derecesi ya da diploması almış olanlara, ilgi duydukları bir bilim dalında yüksek

lisans ya da doktora öğrenimi yaparak uzmanlaşma olanağı sağlamak üzere düzenlenen eğitim olarak tanımlanabilir.

Kendi kendine yeterli bir bilim insanı olmanın yolu, alanındaki gelişmeleri zamanında takip edebilmekten geçtiğinden, lisansüstü derslerin bu amaca hizmet etmesi gerekir (Vella, Meis, Mehler, Rombauts, White, Wood, 2008, *Akt.Tavşancıl vd.*, 2010). Toplumlarda köklü değişimler ve yenilikler ancak üniversiteler yoluyla geniş yankı bulur. Bilgi toplumunda üniversitelerin rollerinin önemi, toplumları değiştirici, dönüştürücü, toplumdaki dinamizmi sağlayıcı işlevlere sahip olmalarından kaynaklanmaktadır. Bunu gerçekleştirmek için de üniversite Gasset'in (1997) nitelemesi ile daima 'formda' bir topluluk olmak durumundadır; çünkü kitlelere etki edebilmek, o kitleden farklı olmayı gerektirir. Her ne kadar üniversite, kamu yararı için bilgi üreten ve ürettiği bilgiyi yayan özerk bir öğretim ve araştırma kurumu olarak tanımlanmakta ve tarihi gelişim süreci içerisinde mezun ettiği öğrencilerine bir meslek ve statü kazandırma fonksiyonuyla ön plana çıkar gibi görünse de, üniversitelerin en temel işlevleri bilimsel araştırma faaliyetleri olarak değerlendirilebilir (Karadağ, 2009a). Üniversite: bilgiyi üretir, öğretir, sunar ve yayar. Bu dört işlev, üniversitenin varoluş sebebidir; misyonudur (Tavşancıl vd., 2010).

Üniversitelerin öncülüğünde, bilimsel çalışmaların göstergesi olarak ortaya konan bilimsel ürünler birikerek artmaktadır. *İletişim teknolojisinin hızlı gelişimi sonucunda dünya küçülmüştür*. Dünyanın herhangi bir yerinde olan en küçük bir olay, buluş, bilgi anında diğer toplumlardaki insanlara ulaşmaktadır (Erdem, 2006). Türkiye'de üniversitelerin de gelişip çoğalmasıyla daha fazla ürün, bilgi ortaya konmaya başlanmıştır. Üretilen bilim her ne kadar gelişmenin ve ilerlemenin temeli olsa da yapılan araştırmaların niteliği bu gelişmenin temel belirleyicisidir. Ayrıca herhangi bir bilim dalında yapılan araştırmalara dair nicelik ve nitelik bilgisi, o alanın konumu ile ilgili açıklayıcı bilgiler içerir. Bilimsel araştırmalar, tüm disiplinlerde olduğu gibi eğitim bilimleri için de gelişimin önkoşuludur. (Yıldız,2004).Eğitim

bilimlerinin disiplinlerarası bilgi üreten bir sosyal bilim alanı olması nedeniyle eğitimsel gerçekliğin araştırılmasında hangi yöntembilimsel yaklaşımın kullanılacağı, eğitim bilimlerinin sorun alanlarının neler olduğu, bilimsel bilginin nasıl yorumlanacağı söz konusu alan ile ilgilenen her araştırmanın öncelikle dikkat etmesi gereken bir durumdur. Nitekim tüketildiği ölçüde yarar taşıyan bilimsel bilginin ihtiyaçtan kopuk ya da zaten bilinenleri tekrar niteliği taşıması söz konusu bilgi için değer kaybıdır. Goethe'nin de ifade ettiği gibi; cahiller akıllı insanların bin yıl önce yanıtladığı soruları sorarlar. Bu nedenle akademik çevrenin zaman zaman geriye dönüp kendi kendini değerlendirmesi gerekir. Çalışmaların eksik ve aksayan yanları tek başına fark edilemezse de resmin tamamında kendini gösterecektir. Çalışmaların daha sağlam temellere dayandırılması için bu değerlendirme mutlaka gereklidir. Akademik alanda bu tarz çalışmalar çok fazla olmamakla birlikte yapılmaktadır.

Amerikan Eğitim Araştırmaları Birliği[American Educational Research Association, AERA] tarafından 1962 yılında başlatılan eğitim alanında yapılan araştırmalarının sorgulanması çalışmaları ilerleyen yıllarda artış göstermesine karşın, özellikle 1990'lı yıllarla tüm dünyada azalmaya başlamıştır (Kieffer, Reese&Thompson, 2001, s.281). Ancak özellikle son yıllarda eğitim araştırmalarının sorgulanmasına ilişkin çalışmalar; (i) eğitim araştırmalarında çalışılan temaların (konu) tespiti, (iii) eğitim araştırmalarında kullanılan araştırma modellerinin tespiti, (iii) eğitim araştırmalarında kullanılan istatistikî analizlerin tespiti, (iii) yapılan metodolojik hataların tespiti olarak dört kısımda toplanabilir.

Bu çalışmada değerlendirilmesi amaçlanan, bilimsel araştırma raporu olarak hazırlanan tezler, öğrencilerin bağımsız araştırma yapabilecek alan bilgisine, yeterliğine sahip olduğunun ve çalışma alanına katkı sağlayacak nitelikte bilimsel bilgi üretebildiğinin bir göstergesidir. Her bilim dalında olduğu gibi, sınıf öğretmenliği alanında çalışan veya çalışacak olan araştırmacıların da alanda tamamlanmış tezleri ve yayımlanmış akademik çalışmaları izleme

yoluyla geliŖecekleri dūŖtūnlūrse, ūretilen alıŖmaların nitelikli olması gerekliliđi bir kez daha ōn plana çıkmaktadır.

Sınıf ōđretmenliđinin uygulama alanı olan ilköđretim, bireyin yaŖamında, akademik temellerinin atıldıđı ōnemli bir aŖamadır; ōrgūn eđitimin ōncelikle toplumun tūm ūyelerinde bulunmasını istediđi bilgi, beceri ve tutumlarını kapsayan genel eđitimin bir bŖlūmūdūr. İlkŋđretim bir yurttaŖın tek baŖına yaŖamını sūrdūrebilmesi, mutlu olabilmesi, hatta toplumsal kalkınmaya katkıda bulunabilmesi için bilmesi gerekenlerin ōđrenildiđi/ŋđretildiđi bir ŋđrenim basamađıdır. Sınıf ŋđretmenliđi de bu aŖamada ōnemli bir rol oynar (ınar, 2007). BaŖka bir ifadeyle ilköđretim, eđitim sistemimizin temel taŖıdır. Bu eđitim kademesinde çocuđa, toplum içinde diđer bireylerle uyum içinde yaŖama kural ve becerileriyle yaŖamlarını daha iyi bir biçimde sūrdūrmeleri için gerekli bilgi ve beceriler kazandırılır (Erdem, 1998 *Akt.*Kahyaođlu & Yangın, 2007). İlkŋđretim dūzeyinde alınan bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklar, bireylerin sonraki yaŖantıları ūzerinde oldukça etkilidir (Pehlivan, 2008). Bu açıdan hareketle bu alana ait alıŖmaların geleceđin Ŗekillenmesinde derin etki sahibi olduđu açıktır. BŖylesi ōneme sahip sŖz konusu alanın sūrekli incelenmesi ve geliŖtirilmesi mutlak bir ihtiyaçtır.

Eđitimin ōnemli bel kemiklerinden olan ilköđretim, eđitimin geliŖtirilmesine paralel olarak geliŖecektir. Bu geliŖim sūrekli kendi kendini denetleyen, yenileyen bir mekanizmayla daha mūmkūn hale gelecektir. 1980’li yıllarda ōzellikle ABD’de popūler bir konu olan eđitim araŖtırmalarının niteliđinin saptanması konusu ūlkemizde fazla ilgi gŖrmemiŖtir. Yapılan literatūr taraması Tūrkiye’de bu konuda çok az araŖtırmanın bulunduđunu gŖstermektedir (Karadađ, 2009a). Tūrkiye’de bu tūr alıŖmalara 90’lı yıllar ve sonrasında rastlanmaktadır. Eđitim bilimlerinin eŖitli disiplinlerinden; sınıf ŋđretmenliđi (Karadađ, 2009b), sanat eđitimi (Altınkurt, 2007), yetiŖkin eđitimi (Yıldız, 2004), eđitim yŖnetimi (Alp, 2004; Aypay, Karadađ & Baloglu, 2010; Balcı & Aypaydın, 2009; Kılınç, 1991), eđitim programları ve

öğretim (Altın, 2004), eğitim teknolojileri (Erdoğan & Çağiltay, 2009; Şimşek vd. 2008), sosyal bilgiler öğretimi (Oruç & Ulusoy, 2008) ve fizik eğitimi (Apaydın, 2009) alanlarında yapılmış olan araştırmaların *tematik, metodolojik ve istatistiksel analiz teknikleri* bakımından incelenme çalışmaları yer almaktadır (İlhan, 2010).

Eğitim bilimleri alanında ulusal düzeyde en kapsamlı çalışma Karadağ (2009a) tarafından yapılmıştır. Araştırmacı, Türkiye’de 2003-2007 yılları içerisinde yazılmış 324 adet doktora tezinin tematik analizini yapmış ve söz konusu tezlerde yapılan metodolojik hataları değerlendirmiştir. Eğitim bilimleri alanında yapılan doktora tezlerini temel alan araştırmada veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir. Araştırmanın tematik analizinden elde edilen bulgulara göre; en sık işlenen konular (i) başarı ($n=19$, %8.4), (ii) tutum ($n=14$, %6.2), (iii) öğrenme stilleri ($n=6$, %2.6), (iv) problem çözme ($n=6$, %2.6) ve (v) liderliktir ($n=6$, %2.6). Metodolojik analizinden elde edilen bulgulara göre ise en sık kullanılan örnekleme teknikleri; (i) basit tesadüfi ($n=97$, %62.1), (ii) tabakalı ($n=17$, %10.8), (iii) amaçlı ($n=13$, %8.3) ve (iv) küme ($n=11$, %7.0) tekniği iken en sık kullanılan araştırma modelleri; (i) deneysel ($n=85$, %37.1), (ii) tarama ($n=78$, %34.0), (iii) ilişkisel ($n=28$, %12.2) ve (iv) durum çalışmasıdır ($n=26$, %11.3). Doktora tezlerinde en sık kullanılan güvenilirlik ölçütleri; (i) Cronbach Alpha ($n=102$, %66.6), (ii) test-yeniden test ve Guttman ($n=13$, %8.4) iken en sık kullanılan istatistiksel analiz teknikler ise; (i) frekans ($n=201$, %16.4), (ii) yüzde ($n=199$, %16.3), (iii) ortalama ($n=181$, %14.8), (iv) standart sapma ($n=181$, %14.8), (v) t-testi ($n=132$, %10.8) ve (vi) ANOVA ($n=114$, %9.3) olarak saptanmıştır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Yaşamın diğer alanlarında da olduğu gibi, bir soruyu kendiniz yanıtlamaya kalkışmadan önce o soru hakkında neyin zaten bilindiğini bulmak en iyisidir. Bu, araştırmanın tüketicisi için olduğu kadar bir çalışmaya başlayan profesyonel araştırmacı için de doğrudur

ve bu karar sizi ilgili literatüre götürecektir. Bir literatür değerlendirmesi, bilginin biriktiği ve insanların ötekilerin yaptıklarından öğrendiği ve onları temel aldığı varsayımına dayanır (Neuman, 2007). Nitekim bu literatürün de zaman zaman kendi kendini değerlendirmesi kaçınılmazdır. Alandaki araştırmacıların hangi konular üzerinde yoğunlaştıkları, hangi yöntemleri kullandıkları gibi konularda yapılacak detaylı değerlendirme çalışmaları literatürün gelişmesine büyük katkı sağlayacaktır. Ancak bu yolla aşılacak mesafeler görülebilir.

Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı'nın (1998) öğretmen yetiştirme programlarının yeniden düzenlemesiyle başlayan sınıf öğretmenliği lisansüstü eğitiminde yapılmış lisansüstü tezlerinde çalışılan konuların yönelimlerini belirleyen kapsamlı bir analiz çalışması bulunmamaktadır. Bu eksiklikten hareketle, bu çalışmada amaçlanan söz konusu alanla ilgili tezlerde çalışılan konuların yönelimlerini belirleyen kapsamlı bir inceleme yapmaktır.

1.2.1 Alt Amaçlar

- Sınıf öğretmenliği alanında yapılmış araştırmalar *tematik* açıdan nasıl bir dağılım göstermektedir?
- Sınıf öğretmenliği alanında yapılmış araştırmalarda kullanılan *araştırma modelleri* [*desen*] nasıl bir dağılım göstermektedir?
- Sınıf öğretmenliği alanında yapılmış araştırmalarda kullanılan *örnekleme* [*çalışma grubu*] *yöntemleri* nasıl bir dağılım göstermektedir?
- Sınıf öğretmenliği alanında yapılmış araştırmalarda *örneklem grubu* [*çalışma grubu*] nasıl bir dağılım göstermektedir?
- Sınıf öğretmenliği alanında yapılmış araştırmalarda *örneklem büyüklüğü* nasıl bir dağılım göstermektedir?

- Sınıf öğretmenliği alanında yapılmış araştırmalarda kullanılan *veri toplama yöntemleri ve veri toplama araçları* nasıl bir dağılım göstermektedir?
- Sınıf öğretmenliği alanında yapılmış araştırmalarda kullanılan *geçerlik ve güvenilirlik yöntemleri* nasıl bir dağılım göstermektedir?
- Sınıf öğretmenliği alanında yapılmış araştırmalarda kullanılan *istatistikî teknikler ve veri analizi teknikleri* nasıl bir dağılım göstermektedir?

1.3 Araştırmanın Önemi

Genel olarak bilimsel alanda yeni yapılan her çalışma, kendisinden önceki çalışmalarla bağlantılandırılır. Bu bağlamda literatür değerlendirmeleri araştırmacılara ayrıntılı bilgiler sunan, onlara geçmiş eğilimleri yansıtan bir rehber konumundadır. Bu çalışmayla sınıf öğretmenliği alanında yapılmış çalışmaların analizi sağlanarak, ulusal literatürün gelişmesine katkı sağlanacaktır.

Sınıf öğretmenliği alanı hedef kitlesi bakımından ilköğretimin birinci kademesine hitap etmekte ve bu kademe eğitiminin ilk basamağını oluşturmaktadır. Sınıf öğretmenliğinin uygulama alanı olan ilköğretim, bireyin yaşamında, akademik temellerinin atıldığı önemli bir aşamadır; örgün eğitimin öncelikle toplumun tüm üyelerinde bulunmasını istediği bilgi, beceri ve tutumlarını kapsayan genel eğitimin bir bölümüdür. Programı yönünden orta ve yüksek öğretime göre daha geneldir ve öğrencilerini seçerek almaz (Çınar, 2007). Zorunlu eğitim ile beraber ilköğretim, toplumdaki bütün bireylere ulaştığından hedef kitlesi oldukça geniştir. Bu açıdan bakıldığında söz konusu alanda yapılan çalışmaların değeri bir kat daha önem kazanmaktadır.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında, özellikle söz konusu alanın kendi içindeki tema dağılımlarının ayrıntılı olarak incelenmesi, alan için bir öz eleştiri olacak ve çalışma, yeni araştırmalara da ışık tutacaktır.

1.4 Sayıtlar

- Türkiye’de yapılmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin Yüksek Öğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı’nda indekslenme çalışmalarının hatasız olarak yapıldığı;
- Türkiye’de sınıf öğretmenliği alanında yapılmış tüm tezlerin enstitüler tarafından Yüksek Öğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Daire Başkanlığına eksiksiz olarak ulaştırıldığı varsayılmıştır.

1.5 Sınırlılıklar

- Yüksek lisans ve doktora tezleri Yüksek Öğretim Kurulu Dokümantasyon Yayın ve Daire Başkanlığı’na ait veri tabanında bulunan, bilim dalı veya anabilim dalı sınıf öğretmenliği olarak belirlenen tezler ile sınırlıdır.

1.6 Operasyonel Tanımlar

Sınıf öğretmeni: İlköğretim düzeyindeki bireylerin okuldaki eğitiminden sorumlu öğretmendir.

Yöntembilim: Bilim alanında kullanılan yöntemleri birbiriyle karşılaştırarak aralarındaki bağları ve nesnel dayanaklarını araştıran, daha geniş kapsamlı yöntem dizgeleri oluşturmaya çalışan ve yeni yöntemler oluşturmak için ilkeler geliştirmeye çalışan disiplindir [bilim dalıdır] (Karadağ, 2009a).

BÖLÜM II

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanmasında yararlanılan ölçme aracı ve ölçme aracının uygulanması hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca, verilerin toplanması ve toplanan verilerin çözümlenmesinde yararlanılan teknikler açıklanmıştır.

2.1 Araştırmanın Modeli

Bu çalışma bir *metodolojik değerlendirme* çalışması olarak düzenlenmiştir. Metodolojik değerlendirme, yayımlanmış materyallerin çözümsel değerlendirmesidir. Bir değerlendirme makalesinin yazarı, önceden yayımlanmış çalışmaları düzenleyerek, onları bir bütün haline getirip değerlendirerek üzerine çalıştığı araştırma alanındaki bir problemi göz önüne sermeyi amaçlar. Bu tür çalışmalarda yazar; problemi açıklayıp göz önüne serer, okuyucuyu araştırmanın bugünkü durumundan haberdar etmek için önceki incelemeleri özetler, literatürdeki ilişkileri, zıtlıkları, boşlukları ve tutarsızlıkları tanımlar ve problemi çözmek için atılması gereken bir sonraki adım veya adımlar konusunda önerilerde bulunur. Bilimsel araştırma raporlarının aksine inceleme yazılarının içindeki unsurlar kronolojiden ziyade ilişkiler göz önüne alınarak düzenlenir (APA, 2009) Metodolojik değerlendirmede araştırmacı çeşitli çalışmaların görelî metodolojik gücünü karşılaştırır, değerlendirir ve farklı metodolojilerin farklı sonuçları nasıl açıkladığını gösterir (Neuman, 2007). Bu özellikler dikkate alındığında sınıf öğretmenliği alanında yapılmış lisansüstü tezlerinin karakteristik özelliklerinin, incelenmesinin ve yorumlanmasının amaçlandığı bu çalışma için en uygun yöntemin metodolojik değerlendirme olduğuna karar verilmiştir.

2.2 Evren ve Örneklem

Araştırmada sınıf öğretmenliği alanında yapılmış lisansüstü tezlerinin tematik olarak durumlarının saptanmasına çalışıldığından, araştırmanın evrenini Türkiye’de yapılmış sınıf öğretmenliği lisansüstü tezleri oluşturmuştur. Haziran 2012 tarihine kadar bu alanda, Yüksek Öğretim Kurulu Dokümantasyon Yayın ve Daire Başkanlığı’na ait veri tabanında bulunan, bilim dalı veya anabilim dalı sınıf öğretmenliği olarak belirlenen tez sayısı 738’dir. Çalışmada örneklem seçimine gidilmeyerek çalışma evreninin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir ancak erişimine izin verilmeyen 167 tez araştırma kapsamının dışında kalmış, çalışma geriye kalan 571 tez üzerinden yapılmıştır.

İncelenen tezler türlerine, yapıldıkları yıllara, danışman unvanlarına göre gruplandırılarak yüzde ve frekans analizine tabii tutulmuştur. Söz konusu tezlere ait yüzde ve frekans istatistikleri tabloda belirtilmiştir.

Tablo 2.1.

Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenliği Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Özelliklerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

Seçenekler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	Toplam
Tür	Y.Lisans Doktora																	-
<i>n</i>	489	82																571
%	85.6	14.4																100
Yıl	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	-
<i>n</i>	1	1	-	1	-	2	5	5	1	2	32	58	83	120	115	93	52	571
%	0.2	0.2	-	0.2	-	0.4	0.9	0.9	0.2	0.4	5.6	10.2	14.5	21.0	20.1	16.3	9.1	100
Danış.	Profesör	Doçent	Yrd. Doçent		Doktor													-
Ün. <i>n</i>	109	102	375		4													590
%	18.4	17.2	63.5		0.6													100

Danışman unvanlarına göre sınıflandırılan tez sayısının çalışma grubundaki tez sayısından fazla çıkmasının nedeni incelenen 571 tezden 19 tanesinde teze, 2. danışman da

rehberlik etmesidir. Tezlerin üniversitelere göre dağılımı ise *Tablo 2* 'de belirtilmiştir.

Tablo 2.2.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenliği alanında yapılmış lisansüstü tezlerin üniversitelere göre frekans ve yüzde dağılımları

Üniversite	Doktora Tezi		Yüksek Lisans Tezi		Toplam	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
Gazi Üniversitesi	33	40.2	41	8.3	74	13.0
Marmara Üniversitesi	16	19.5	44	8.9	60	10.5
Selçuk Üniversitesi	-	-	58	11.8	58	10.2
Afyon Kocatepe Üniversitesi	-	-	53	10.8	53	9.3
Dokuz Eylül Üniversitesi	12	14.6	26	5.3	38	6.7
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	-	-	30	6.1	30	5.3
Çukurova Üniversitesi	-	-	29	5.9	29	5.1
Anadolu Üniversitesi	14	17.0	13	2.6	27	4.7
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	-	-	22	4.4	22	3.9
Uludağ Üniversitesi	5	6.0	16	3.2	21	3.7
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	-	-	20	4.0	20	3.5
Pamukkale Üniversitesi	-	-	19	3.8	19	3.3
Celal Bayar Üniversitesi	-	-	14	2.8	14	2.5
Ege Üniversitesi	-	-	14	2.8	14	2.5
Adnan Menderes Üniversitesi	-	-	11	2.2	11	1.9
Atatürk Üniversitesi	-	-	10	2.0	10	1.8
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	-	-	10	2.0	10	1.8
Fırat Üniversitesi	-	-	9	1.8	9	1.6
Hacettepe Üniversitesi	2	2.4	6	1.2	8	1.4
İstanbul Üniversitesi	-	-	7	1.4	7	1.2
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	-	-	6	1.2	6	1.1
Mustafa Kemal Üniversitesi	-	-	5	1.0	5	0.9
Uşak Üniversitesi	-	-	5	1.0	5	0.9
Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	-	-	5	1.0	5	0.9
Rize Üniversitesi	-	-	4	0.8	4	0.7
Sakarya Üniversitesi	-	-	3	0.6	3	0.5
Trakya Üniversitesi	-	-	3	0.6	3	0.5
Ahi Evran Üniversitesi	-	-	2	0.4	2	0.4
Karadeniz Teknik Üniversitesi	-	-	2	0.4	2	0.4
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	-	-	1	0.2	1	0.2
Niğde Üniversitesi	-	-	1	0.2	1	0.2
Toplam	82	100	489	100	571	100

2.3 Verilerin Toplanması

Çalışmada veri toplama yöntemi olarak *epistemolojik doküman analizi* kullanılmıştır. Doküman analizinin birinci aşamasında (i) örneklem grubunda yer alan sınıf öğretmenliği tezleri bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bu aşamada araştırmanın etik boyutu açısından tezleri yapmış olan kişi ve kurumlar açıkça referans gösterilmeyip, çalışmalar dosya isimleriyle kodlanmıştır. İkinci aşamada ise (ii) bilgisayar ortamına aktarılan sınıf öğretmenliği tezlerinin çözümlenmeleri, çalışma kapsamında, Karadağ (2009b) tarafından geliştirilen *Akademik Yayın Değerlendirme Formu* aracılığıyla yapılmıştır. Akademik Yayın Değerlendirme Formu sınıf öğretmenliği tezlerinin tematik, metodolojik ve istatistiksel durumlarının belirlenmesine yönelik olmak üzere üç temel alanda geliştirilmiştir.

2.4 Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Çalışmanın sınıf öğretmenliği tezlerinin tematik, metodolojik ve istatistiksel dağılımlarının saptanması için elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi türlerinden *frekans analizi* kullanılmıştır. İçerik analizinin ortaya çıkması ile birlikte ilk olarak kullanılan teknik, mesaj öğelerinin sıklıklarının sayılması olmuştur. Bu tür analizde, sayılabilecek nitelikte olan birimler alınmakta ve analiz göstergeleri frekans türünden ifade edilmektedir. Frekans analizi en basit şekli ile kayıt birimlerinin nicel olarak görünme sıklığını ortaya koymaktır. Frekans analizi sonucunda, öğeler önem sırasına konulabilmekte ve sıklığına dayalı olarak sınıflandırma yapılabilmektedir (Lienert&Oeveste, 1985; Köhler &Stemmler, 1997; Bilgin, 2006; Martinmäki&Rusko, 2008).

Araştırmanın belirtilen alt amaçlarının bir diğeri veri çözümleme yöntemi olan içerik analizi tekniklerinden *kategorisel analiz*, genel olarak belirli bir mesajın önce birimlere bölünmesi ve ardından ise bu birimlerin önceden saptanmış ölçütlere göre kategoriler halinde

gruplandırılmasını ifade etmektedir (Tavşancıl & Aslan, 2001). Kategorisel analiz sürecinde; (i) verilerin kodlanması, (ii) temaların [kategorilerin] oluşturulması, (iii) temaların, metodolojinin ve istatistikî çözümlene tekniklerinin düzenlenmesi (vi) bulguların tanımlanması ve yorumlanması aşamaları izlenmiştir (Corbin& Strauss, 2007, *Akt.*Karadağ 2009b). Çalışmada öncelikle, çalışma grubunda yer alan lisansüstü tezlerinin tematik içeriklerinin, metodolojik ve istatistikî çözümlene tekniklerinin incelenmesine paralel olarak veri toplama formuna *veri kodlaması* yapılmıştır. Çalışmada veri kodlamasının tamamlanmasını izleyen süreç *temaların, metodolojinin ve istatistikî çözümlene tekniklerinin [kategorilerin] saptanmasıdır*. Bu aşamada kodlama işleminden sonra, elde edilen kodlar bir araya getirilerek ortak yönleri belirlenmiştir. Böylece araştırma bulgularının ana hatları oluşturan temalar, metodolojiler ve istatistikî çözümlene teknikleri elde edilmiştir. Bu aşamanın devamında kodlanan *verilerin, düzenlenen temalara [kategorilere] eşleştirilmesi* ile sürece devam edilmiştir. Bu aşama, elde edilen kodların temalar altına yerleştirilmesi olarak da ifade edilebilir. Kodlama sürecinde elde edilen kodların, ilgili tema, metodoloji ve istatistikî çözümlene tekniklerinin altlarına yerleştirilmesine paralel olarak, bu süreçte bulguların sunulmasına yer verilmiştir. Örneklem grubundaki sınıf öğretmenliği tezlerinin tematik, metodolojik ve istatistikî dağılımlarının sunumunda; frekans dağılımlarına, kayıt birimlerinin niceliksel [yüzdesel ve oransal gibi] olarak ortaya konulmasına çalışılmıştır. Bu aşamada aynı kod ya tema, metodoloji ve istatistikî çözümlene tekniklerinin altındaki veri setinin çeşitli bölümlerde yer alan veriler tanımlanarak ortaya çıkacak kavramlara ya da temalara, metodolojilere ve istatistikî çözümlene tekniklerine göre birbirleri ile olan ilişkileri ortaya konulacak şekilde düzenlenmesine dikkat edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinin son aşaması ise *bulguların yorumlanması* aşamasıdır. Bu aşamada toplanan verilere anlam kazandırılarak, bulgular arasındaki ilişkiler açıklanmış, neden-sonuç ilişkileri kurulmuş, bulgulardan bir takım sonuçlar çıkarılarak elde edilen sonuçların önemine ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

2.5 Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Çalışmanın *iç geçerliğini* sağlamak için: (i) çalışmada elde edilen veriler, bulgular bölümünde sunularak söz konusu duruma ilişkin bilgiler ortaya konulmuş ve yorumlama yoluna gidilmiştir. (ii) Bulguların tutarlılığının sağlanması için kategorileri oluşturan temaların kendi aralarındaki tutarlılığı içsel homojenlik ve dışsal heterojenlik ölçütleri dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın *dış geçerliğini* sağlamak için: (i) Çalışmanın yöntem bölümünde, desen, örneklem, veri toplama aracı, verilerin çözümlenmesi süreçlerindeki işlemlere ayrıntılı olarak yer verilmiştir. (ii) Bilgisayar ortamına aktarılan tez kayıtları ve çözümlenmeleri ileriki dönemde olası teyide yönelik olarak muhafaza edilmiştir.

Çalışmanın *iç güvenirliliğini* sağlamak için: (i) Veri analizinde elde edilen veri çözümlenmeleri, öncelikle yorum yapılmadan direk verilmiştir. (ii) Veri analizi için, kuramsal yapı temel alınarak kategorilerin belirlenmesi sağlanmıştır.

Çalışmanın *dış güvenirliliğini* sağlamak için: (i) Benzer çalışma yapacak araştırmacılara, çalışma desenlerini kurgularken yardımcı olabilmek amacıyla; çalışmada, üzerinde çalışılan durum ve kullanılan yöntemler, çalışmanın ilgili bölümlerinde detayları ile sunulmuştur. (ii) Veri toplama ve analizi yöntemleri ile ilgili ayrıntılı açıklamalara yer verilmiştir.

BÖLÜM III

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, Türkiye’de sınıf öğretmenliği alanında yapılmış lisansüstü tezler, araştırmanın amaçları kapsamındaki analiziyle elde edilen bulguları, alt amaçlara göre sınıflandırılarak tablolar halinde sunulmuştur.

3.1 Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinin Tematik Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 3.1’de sınıf öğretmenliği alanında yapılmış lisansüstü tezlerde ele alınan temalar ile bu temaların yıllara göre dağılımı sunulmuştur. Araştırma kapsamında incelenen 571 lisansüstü tezde en sık konu edilen kategorilerin; eğitim programları ($n=265$, %14.7) ile öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ($n=234$, %13.0) olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla; matematik ve konuları ($n=121$, %6.7), okuma- yazma öğretimi ($n=119$, %6.6), bilişsel boyut ($n=118$, %6.5), duyuşsal boyut ($n=110$, %6.1), ölçme ve değerlendirme ($n=92$, %5.1), fen ve konuları ($n=75$, %4.1), öğretmen yetiştirme ($n=70$, %3.8), Türkçe ve konuları ($n=62$, %3.4), öğrenme ortamı ($n=59$, %3.2), sosyo-kültürel etkiler ($n=59$, %3.2), sosyal bilgiler ($n=58$, %3.2), rehberlik ($n=56$, %3.1), başarı ($n=52$, %2.8), teknoloji ve materyal kullanımı ($n=45$, %2.5), paydaşlar ($n=38$, %2.1), eğitim yönetimi ($n=35$, %1.9), beceriler ($n=28$, %1.5), öğrenci özellikleri ($n=27$, %1.5), hayat bilgisi ($n=22$, %1.2), müzik ($n=11$, %0.6), bilişim teknolojileri ($n=10$, %0.5), edebiyat ($n=10$, %0.5), görsel sanatlar ($n=7$, %0.3), diğer ($n=6$, %0.3), İngilizce ($n=5$, %0.2) ve beden eğitimi ($n=3$, %0.1) kategorileri izlemektedir.

Tablo 3.1

Lisansüstü tezlerin yıllara göre tematik dağılımı

Kategoriler	1995		1996		1998		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		Toplam			
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Eğitim programları	1	33.3	2	22.2	2	50.0	1	16.6	5	35.7	1	8.3					13	12.2	28	15.7	46	17.7	47	12.2	52	15.0	56	18.5	11	6.7	265	14.7		
Öğretim strateji-yöntem-teknikleri	1	33.3	1	11.1			4	28.5	2	16.6			3	42.8	1	10.3	26	14.6	46	17.7	49	12.7	49	12.7	42	12.1	33	10.9	17	10.3	234	13.0		
Matematik ve konuları							1	8.3					3	42.8			4	2.2	15	5.7	33	8.5	23	6.6	20	6.6	20	6.6	21	12.8	121	6.7		
Okuma-yazma eğitimi											2	16.6	1	50.0			13	12.2	23	12.9	7	2.7	34	8.8	24	6.9	9	2.9	9	5.4	119	6.6		
Bilişsel boyut																	6	5.6	15	8.4	14	5.4	23	5.9	24	6.9	22	7.2	11	6.7	118	6.5		
Duyusal boyut													1	14.2	9	8.4	10	5.6	12	4.6	28	7.2	18	5.2	13	4.3	19	11.5	110	6.1				
Ölçme-değerlendirme	2	22.2					1	7.1									6	5.6	2	1.1	19	7.3	20	5.1	21	6.0	14	4.6	7	4.2	92	5.1		
Fen ve konuları																	1	0.9	8	4.4	14	5.4	18	4.6	13	3.7	16	5.2	5	3.0	75	4.1		
Öğretmen yetiştirme	1	11.1					1	7.1					1	50.0			4	3.7	4	2.2	10	3.8	18	4.6	13	3.7	13	4.3	5	3.0	70	3.8		
Türkçe ve Konuları	1	11.1									3	25.0					3	2.8	9	5.0	6	2.3	8	2.0	11	3.1	9	2.9	12	7.3	62	3.4		
Öğrenme ortamı	1	33.3	1	11.1			2	33.3	1	7.1							4	3.7	8	4.4	8	3.0	10	2.5	8	2.3	11	3.6	5	3.0	59	3.2		
Sosyo-kültürel etkiler													10	9.4	6	3.3	1	0.3	23	5.9	9	2.6	5	1.6	5	1.6	5	3.0	59	3.2				
Sosyal bilgiler																	7	3.9	9	3.4	15	3.8	10	2.8	12	3.9	5	3.0	58	3.2				
Rehberlik									2	14.2							5	4.7	5	2.8	12	4.6	6	1.5	9	2.6	12	3.9	4	2.4	56	3.1		
Başarı																	1	0.9	4	2.2	9	3.4	7	1.8	12	3.4	13	4.3	6	3.6	52	2.8		
Teknoloji ve materyal kullanımı												3	25.0				1	0.9	3	1.6	6	2.3	14	3.6	7	2.0	7	2.3	4	2.4	45	2.5		
Paydaşlar																	1	0.9	3	1.6	4	1.5	4	1.0	12	3.4	9	2.9	5	3.0	38	2.1		
Eğitim yönetimi																	3	2.8	7	3.9	6	2.3	7	1.8	8	2.3	1	0.3	3	1.8	35	1.9		
Beceriler																					1	0.5	6	2.3	8	2.0	5	1.4	5	1.6	2	1.2	28	1.5
Öğrenci özellikleri																	6	5.6				3	1.1	1	0.2	11	3.1	2	0.6	2	1.2	27	1.5	
Hayat bilgisi																	1	0.9				3	1.1	4	1.0	5	1.4	6	1.9	3	1.8	22	1.2	
Muzik																	4	3.7							2	0.5	3	0.9	2	1.2	11	0.6		
Bilişim teknolojileri																						1	0.3	4	1.0			4	1.3	1	0.6	10	0.5	
Edebiyat																	3	2.8	3	1.6	1	0.3	2	0.5	1	0.2								
Görsel sanatlar																			2	1.1	1	0.3												
İngilizce																	1	0.9																
Beden eğitimi																																		
Diğer																																		
Toplam	3	100	9	100	4	100	6	100	14	100	12	100	2	100	7	100	106	100	178	100	178	100	259	100	385	100	346	100	302	100	164	100	1797	100

3.1.1 Lisansüstü Tezlerin Öğretim Strateji, Yöntem ve Teknikleri Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.2’de lisansüstü tezlerin *öğretim strateji, yöntem ve teknikleri* kategorisinin alt boyutlarına ilişkin dağılımları sunulmuştur. Öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini konu edinen lisansüstü tezlerinde en çok (i) yapılandırmacı öğrenme ($n=45$, %19.2) ve (ii) öğrenme stilleri ($n=18$, %7.6) üzerinde durulduğu saptanmıştır. Bunu sırasıyla (iii) drama ($n=17$, %7.2), (iv) işbirliğine dayalı öğrenme ($n=15$, %6.4), (v) çoklu zeka kuramı ($n=14$, %5.9), (vi) öğretimsel etkinlikler ($n=12$, %5.1) ve (vii) öğretim yöntemleri ($n=10$, %4.2) izlemektedir.

Tablo 3.2

Lisansüstü tezlerdeki öğretim strateji, yöntem ve teknikleri kategorisine ilişkin dağılım

Öğretim strateji, yöntem ve teknikleri	<i>n</i>	%
1-Yapılandırmacı öğrenme	45	19.2
2- Öğrenme stilleri	18	7.6
3- Drama	17	7.2
4- İşbirliğine dayalı öğrenme	15	6.4
5- Çoklu zekâ kuramı	14	5.9
6-Öğretimsel etkinlikler	12	5.1
7- Öğretim yöntemleri	10	4.2
8- Bilgisayar destekli öğretim	9	3.8
9- Geleneksel yöntem	9	3.8
10- Öğrenme stratejisi	9	3.8
11- Proje tabanlı öğrenme	8	3.4
12- Öğretim teknikleri	7	2.9
13- Oyun	7	2.9
14- Probleme dayalı öğrenme	6	2.5
15- Kubaşık öğrenme	4	1.7
16- Zihin haritaları	4	1.7
17- Öğretme-öğrenme süreci	4	1.7
18- Kavram karikatürü	4	1.7
19- Hedef	3	1.2
20- Buluş yoluyla öğretim	2	0.8

Tablo 3.2

Lisansüstü tezlerdeki öğretim strateji, yöntem ve teknikleri kategorisine ilişkin dağılım

[Devamı]

Öğretim strateji, yöntem ve teknikleri	<i>n</i>	%
21- Kavram haritası tekniği	2	0.8
22- web tabanlı öğrenme	2	0.8
23- Sorgulamaya dayalı öğrenme	2	0.8
24- İstasyonlarda öğrenme	2	0.8
25- Etkileşimli öğretim	2	0.8
26- Kolb'un öğrenme modeli	2	0.8
27- 5E öğrenme halkası modeli	2	0.8
28- Dikkat çekme	2	0.8
29- Öykü tabanlı öğrenme	1	0.4
30- Planlı öğretim	1	0.4
31- Basamaklı öğretim	1	0.4
32- Beyin temelli öğrenme	1	0.4
33- Örnek olay yöntemi	1	0.4
34- Balık kılıcı tekniği	1	0.4
35- Bilişsel strateji	1	0.4
36- Bağlama dayalı yaklaşım	1	0.4
37- İSOTEG tekniği	1	0.4
38- Bireysel ve toplu etkinlikler	1	0.4
39- Kelime ağı	1	0.4
Toplam	234	100

3.1.2 Lisansüstü Tezlerin Duyuşsal Boyut Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.3'te yirmi sekiz temel kategori içinde çalışılma yüzdesi yüksek bir kategori olan *duyuşsal boyutun* alt boyutlarına ilişkin dağılım sunulmuştur. Duyuşsal boyutun çalışıldığı lisansüstü tezlerin yarısına yakınının (i) tutum ($n=46$, %41.8) belirlemeye yönelik olduğu görülmüştür. Bunu sırasıyla (ii) öz yeterlilik ($n=20$, %18.1), (iii) benlik saygısı ($n=6$, %5.4) ve (iv) beklenti ($n=6$, %5.4) izlemektedir.

Tablo 3.3

Lisansüstü tezlerdeki duyuşsal boyut kategorisine ilişkin dağılım

Duyuşsal boyut	<i>n</i>	%
1-Tutum	46	41.8
2- Öz yeterlilik	20	18.1
3- Benlik saygısı	6	5.4
4- Beklenti	6	5.4
5- Kaygı	5	4.5
6- İş doyumunu	5	4.5
7- Ahlak	4	3.6
8- Benlik	3	2.7
9- Stres	3	2.7
10- Güven	3	2.7
11- Motivasyon	2	1.8
12- Tükenmişlik	2	1.8
13- Demokratik davranış	2	1.8
14- Öz düzenleme	1	0.9
15- Öğrenilmiş çaresizlik	1	0.9
16- İlgi	1	0.9
Toplam	110	100

3.1.3 Lisansüstü Tezlerin Ölçme ve Değerlendirme Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.4’de lisansüstü tezlerin ölçme ve değerlendirme kategorisinin analizinde sıklıkla konu edilen temalar sırasıyla; (i) ölçme ve değerlendirme ($n=32$, %34.7), (ii) program değerlendirme ($n=16$, %17.3), (iii) kazanım ($n=10$, %10.8), (iv) ödev ($n=9$, %9.7), (v) ölçek ($n=6$, %6.5) ve (vi) alternatif değerlendirme ($n=5$, %5.4)’dir.

Tablo 3.4

Lisansüstü tezlerdeki ölçme değerlendirme kategorisine ilişkin dağılım

Ölçme ve değerlendirme	<i>n</i>	%
1- Ölçme ve değerlendirme	32	34.7
2- Program değerlendirme	16	17.3
3- Kazanım	10	10.8
4- Ödev	9	9.7
5- Ölçek	6	6.5
6- Alternatif değerlendirme	5	5.4
7- Süreç- sonuç değerlendirme	3	3.2
8- Başarı testi	3	3.2
9- SBS	2	2.1
10- Bilişsel değerlendirme	1	1.0
11- Bireysel gelişim dosyası	1	1.0
12- Klasik değerlendirme	1	1.0
13- Performans değerlendirme	1	1.0
14- TIMSS 2007	1	1.0
15- Sınav	1	1.0
Toplam	92	100

3.1.4 Lisansüstü Tezlerin Bilişsel Boyut Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.5'te *bilişsel boyut* kapsamında incelenen 118 lisansüstü tez çalışmasında işlenen konulara ilişkin dağılım sunulmuştur. Bilişsel boyut kategorisi altında en çok işlenen üç temanın problem çözme ($n=23$, %19.4), anlama ($n=23$, %19.4) ve eleştirel düşünme ($n=16$, %13.5) olduğu saptanmıştır. Bunun dışında algı ($n=13$, %11.0), kavram yanılgıları ($n=10$, %8.4), üstbilgi ($n=8$, %6.7), geometrik düşünme ($n=5$, %4.2), bilişsel gelişim, yaratıcı düşünme, bilgi ($n=4$, %3.3), zaman yönetimi ($n=3$, %2.5), demokratik tutum ($n=2$, %1.6), kavramsal değişim, problem kurma ve IQ ($n=1$, %0.8) temaları çalışılmıştır.

Tablo 3.5

Lisansüstü tezlerdeki bilişsel boyut kategorisine ilişkin dağılım

Bilişsel boyut	<i>n</i>	%
1-Problem çözme	23	19.4
2- Anlama	23	19.4
3- Eleştirel düşünme	16	13.5
4- Algı	13	11.0
5- Kavram yanılgıları	10	8.4
6- Üstbiliş	8	6.7
7- Geometrik düşünme (vanhiele)	5	4.2
8- Bilişsel gelişim	4	3.3
9- Yaratıcı düşünme	4	3.3
10- Bilgi	4	3.3
11- Zaman yönetimi	3	2.5
12- Demokratik tutum	2	1.6
13- Kavramsal değişim	1	0.8
14- Problem kurma	1	0.8
15- IQ	1	0.8
Toplam	118	100

3.1.5 Lisansüstü Tezlerin Teknoloji ve Materyal Kullanımı Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.6’da lisansüstü tezlerin *teknoloji ve materyal kullanımı* kategorisinin analizinde sıklıkla konu edilen temalar sırasıyla; (i) kitap ($n=31$, %68.8), (ii) internet ($n=6$, %13.3), (iii) teknoloji ($n=5$, %11.1), (iv) bilgisayar ($n=2$, %4.4) ve (v) harita ($n=1$, %2.2)’dir.

Tablo 3.6

Lisansüstü tezlerdeki teknoloji ve materyal kullanımı kategorisine ilişkin dağılım

Teknoloji ve Materyal Kullanımı	<i>n</i>	%
1-Kitap	31	68.8
2- İnternet	6	13.3
3-Teknoloji	5	11.1
4-Bilgisayar	2	4.4
5-Harita	1	2.2
Toplam	45	100

3.1.6 Lisansüstü Tezlerin Başarı Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.7’de, incelenen tezlerde başarı ($n=52$, %100) temasının çalışıldığı tezlerin frekans ve yüzde değerleri belirtilmiştir.

Tablo 3.7

Lisansüstü tezlerdeki başarı kategorisine ilişkin dağılım

Başarı	<i>n</i>	%
1-Başarı	52	100
Toplam	52	100

3.1.7 Lisansüstü Tezlerin Öğretmen Yetiştirme Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.8’de lisansüstü tezlerde *öğretmen yetiştirme* kategorisinin konu edildiği toplam yetmiş tezde işlenen temalar; öğretmen ($n=31$, %44.2), öğretmen adayı ($n=19$, %27.1), hizmet içi eğitim ($n=4$, %5.7), öğretmen yeterliği ve köy enstitüleri ($n=3$, %4.2), öğretmenlik tutumu, öğretmen tutumu ve öğretmen yetiştirme ($n=2$, %2.8), öğretmen davranışları, temel eğitim, eğitim fakültesi ve kariyer basamakları ($n=1$, %1.4),’dır.

Tablo 3.8

Ulusal lisansüstü tezlerdeki öğretmen yetiştirme kategorisine ilişkin dağılım

Öğretmen yetiştirme	<i>n</i>	%
1- Öğretmen	31	44.2
2- Öğretmen adayı	19	27.1
3- Hizmet içi eğitim	4	5.7
4- Öğretmen yeterliği	3	4.2
5- Köy enstitüleri	3	4.2
6- Öğretmenlik tutumu	2	2.8
7- Öğretmen tutumu	2	2.8
8- Öğretmen yetiştirme	2	2.8
9- Öğretmen davranışları	1	1.4
10- Temel eğitim	1	1.4
11- Eğitim fakültesi	1	1.4
12- Kariyer basamakları	1	1.4
Toplam	70	100

3.1.8 Lisansüstü Tezlerin Öğrenme Ortamı Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.9’da *öğrenme ortamı* kategorisinin konu edildiği toplam elli dokuz adet tezin yarısına yakınında (i) öğrenme ($n=25$, %42.3) üzerine çalışılmıştır. Devamında ise (ii) sınıf yönetimi ($n=16$, %27.1), (iii) sınıf atmosferi ($n=10$, %16.9), (iv) birleştirilmiş sınıf ($n=5$, %8.4), (v) ders programı ($n=2$, %3.3) ve (vi) öğretim ortamı ($n=1$, %1.6) temaları konu edilmiştir.

Tablo 3.9

Lisansüstü tezlerdeki öğrenme ortamı kategorisine ilişkin dağılım

Öğrenme ortamı	<i>n</i>	%
1- Öğrenme	25	42.3
2- Sınıf yönetimi	16	27.1
3- Sınıf atmosferi (düzeni)	10	16.9
4- Birleştirilmiş sınıf	5	8.4
5- Ders programı	2	3.3
6- Öğretim ortamı	1	1.6
Toplam	59	100

3.1.9 Lisansüstü Tezlerin Öğrenci Özellikleri Kategorisi Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerde; zeka, öğrenme güçlüğü, çocuk, yaş, gelişim, konuşma bozukluğu, psikomotor gelişim, üstün yetenek ve hazırbulunuşluk temalarında olmak üzere yirmi yedi tezde öğrenci özelliklerinin işlendiği saptanmıştır.

Tablo 3.10

Lisansüstü tezlerdeki öğrenci özellikleri kategorisine ilişkin dağılım

Öğrenci özellikleri	<i>n</i>	%
1-Zeka	9	33.3
2- Öğrenme güçlüğü	3	11.1
3- Çocuk	3	11.1
4- Yaş	3	11.1
5- Gelişim	3	11.1
6- Konuşma bozukluğu	2	7.4
7- Psikomotor gelişim	2	7.4
8- Üstün yetenek	1	3.7
9- Hazırbulunuşluk	1	3.7
Toplam	27	100

3.1.10 Lisansüstü Tezlerin Sosyo-Kültürel Etkiler Kategorisi Dağılımı

Sosyo-kültürel etkilerin işlendiği elli dokuz tezde işlenen temalar; dil ($n=17$, %28.8), kültür ($n=13$, %22.0), anadil ($n=8$, %13.5), çatışma ve çözümü ($n=7$, %11.8), toplum ve köy ($n=4$, %6.7), sosyoekonomik düzey ($n=3$, %5.0), ihtiyaç ($n=2$, %3.3) ve kırsal ($n=1$, %1.6) ile sınırlı kalmıştır.

Tablo 3.11

Lisansüstü tezlerdeki sosyo-kültürel etkiler kategorisine ilişkin dağılım

Sosyo-kültürel etkiler	<i>n</i>	%
1- Dil	17	28.8
2- Kültür	13	22.0
3- Anadil	8	13.5
4- Çatışma ve çözümü	7	11.8
5- Toplum	4	6.7
6- Köy	4	6.7
7- Sosyoekonomik düzey	3	5.0
8- İhtiyaç	2	3.3
9- Kırsal	1	1.6
Toplam	59	100

3.1.11 Lisansüstü Tezlerin Eğitim Programları Kategorisi Dağılımı

İncelenen tezlerin 265 tanesinde eğitim programlarına yer verilmiştir. Başta ilköğretim ($n=105$, %39.6) teması olmak üzere eğitim ($n=44$, %17.7), değerler eğitimi ($n=24$, %9.0), öğretim programı ($n=17$, %6.4), eğitim programı ($n=12$, %4.5), okul öncesi eğitim ve kaynaştırma ve eğitimi ($n=10$, %3.7) bu kategorinin öne çıkan temalarıdır. Söz konusu kategoride toplamda on dokuz farklı tema konu edilmiştir.

Tablo 3.12

Lisansüstü tezlerdeki eğitim programları kategorisine ilişkin dağılım

Eğitim programları	<i>n</i>	%
1-İlköğretim	105	39.6
2- Eğitim	47	17.7
3- Değerler eğitimi	24	9.0
4- Öğretim programı	17	6.4
5- Eğitim programı	12	4.5
6- Okul öncesi eğitim	10	3.7
7- Kaynaştırma ve eğitimi	10	3.7
8- Vatandaşlık ve eğitimi	9	3.3
9- İlköğretim programı	8	3.0
10- Program	7	2.6
11- Program geliştirme	5	1.8
12- Medya okuryazarlığı	3	1.1
13- Sanat eğitimi	2	0.7
14- Anne-çocuk eğitim programı	1	0.3
15- Erken çocukluk eğitimi	1	0.3
16- Cinsel eğitim	1	0.3
17- Yaşam boyu öğrenme	1	0.3
18- Örtük program	1	0.3
19- Müfredat	1	0.3
Toplam	265	100

3.1.12 Lisansüstü Tezlerin Okuma-Yazma Öğretimi Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.13’de lisansüstü tezlerde *okuma- yazma öğretiminin* konu edildiği tezlerde işlenen temalar; okuma ($n=47$, %39.4), ilk okuma ve yazma ($n=32$, %26.8), ses temelli cümle yöntemi ($n=14$, %11.7), yazma ($n=13$, %10.9), bitişik eğik yazı ($n=5$, %4.2), çözümleme yöntemi ($n=3$, %2.5), sesi hissetme, okuma tutumu, cümle yöntemi, bireşim yöntemi ve hipermetin ($n=1$, %0.8)’dir.

Tablo 3.13

Lisansüstü tezlerdeki okuma-yazma öğretimi kategorisine ilişkin dağılım

Okuma-yazma öğretimi	<i>n</i>	%
1- Okuma	47	39.4
2- İlk okuma ve yazma	32	26.8
3- Ses temelli cümle yöntemi	14	11.7
4- Yazma	13	10.9
5- Bitişik eğik yazı	5	4.2
6- Çözümleme yöntemi	3	2.5
7- Sesi hissetme	1	0.8
8- Okuma tutumu	1	0.8
9- Cümle yöntemi	1	0.8
10- Bireşim yöntemi	1	0.8
11- Hipermetin	1	0.8
Toplam	119	100

3.1.13 Lisansüstü Tezlerin Paydaşlar Kategorisi Dağılımı

İncelen tezlerden 38'inde paydaş olarak ifade edilen, yönetici ($n=15$, %39.4), veli ($n=11$, %28.9), aile ($n=6$, %15.7), anne-baba ($n=3$, %7.8), müfettiş ($n=2$, %5.2) ve kardeş ($n=1$, %2.6), temalarının işlendiği tezlere ait oranlar tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.14

Lisansüstü tezlerdeki paydaşlar kategorisine ilişkin dağılım

Paydaşlar	<i>n</i>	%
1- Yönetici	15	39.4
2- Veli	11	28.9
3- Aile	6	15.7
4- Anne-baba	3	7.8
5- Müfettiş	2	5.2
6- Kardeş	1	2.6
Toplam	38	100

3.1.14 Lisansüstü Tezlerin Beceriler Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.15’de incelenen tezlerde işlenen becerilere ait bilgilere yer verilmiştir. Buna göre; (i) beceri ($n=17$, %60.7), (ii) bilimsel süreç becerileri ($n=7$, %25.0), (iii) psikomotor beceriler ve (iv) öz bakım becerileri ($n=2$, %7.1) konu edilmiştir.

Tablo 3.15

Lisansüstü tezlerdeki beceriler kategorisine ilişkin dağılım

Beceriler	<i>n</i>	%
1- Beceri	17	60.7
2- Bilimsel süreç becerileri	7	25.0
3- Psikomotor beceriler	2	7.1
4- Öz bakım becerileri	2	7.1
Toplam	28	100

3.1.15 Lisansüstü Tezlerin Matematik ve Konuları Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.16’da incelenen tezlerin yüz yirmi bir tanesinde matematik veya matematik konuları üzerinde çalışıldığı saptanmıştır. Bu kategoride işlenen temalar; matematik ($n=42$, %34.7), geometrik kavramlar ($n=21$, %17.3), matematik öğretimi ($n=15$, %12.3), matematik programı ve geometri ($n=10$, %8.2), örüntü ve kesirler ($n=5$, %4.1), rasyonel sayılar, çarpma işlemi, matematik tutumu ve rutin olmayan problem ($n=2$, %1.6), matematik hazırlık düzeyi, matematiksel muhakeme, sayılar, olasılık ve kümeler ($n=1$, %0.8)’dir.

Tablo 3.16

Lisansüstü tezlerdeki matematik ve konuları kategorisine ilişkin dağılım

Matematik ve konuları	<i>n</i>	%
1- Matematik	42	34.7
2- Geometrik kavramlar	21	17.3
3- Matematik öğretimi	15	12.3
4- Matematik programı	10	8.2

Tablo 3.16

Lisansüstü tezlerdeki matematik ve konuları kategorisine ilişkin dağılım [Devamı]

Matematik ve konuları	<i>n</i>	%
5- Geometri	10	8.2
6- Örüntü	5	4.1
7- Kesirler	5	4.1
8- Rasyonel sayılar	2	1.6
9- Çarpma işlemi	2	1.6
10- Matematik tutumu	2	1.6
11- Rutin olmayan problem	2	1.6
12- Matematik hazırlık düzeyi	1	0.8
13- Matematiksel muhakeme	1	0.8
14- Sayılar	1	0.8
15- Olasılık	1	0.8
16- Kümeler	1	0.8
Toplam	121	100

3.1.16 Lisansüstü Tezlerin Fen ve Konuları Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.17’de fen ve konularının çalışıldığı tezler belirtilmiştir. Bu kategoride işlenen temalar; fen ve teknoloji ($n=45$, %60.0), fen öğretimi ($n=12$, %16.0), fen bilimleri ve bilim ($n=3$, %4.0), fen ve teknoloji programı, fen tutumu, maddenin halleri ve hacim ($n=2$, %2.6), üreme ve gelişme, ısı ve sıcaklık, dünya ve evren ve kütle ($n=1$, %1.3)’dir.

Tablo 3.17

Lisansüstü tezlerdeki fen ve konuları kategorisine ilişkin dağılım

Fen ve konuları	<i>n</i>	%
1- Fen ve teknoloji	45	60.0
2- Fen öğretimi	12	16.0
3- Fen bilimleri	3	4.0
4- Bilim	3	4.0
5- Fen ve teknoloji programı	2	2.6

Tablo 3.17

Lisansüstü tezlerdeki fen ve konuları kategorisine ilişkin dağılım [Devamı]

Fen ve konuları	<i>n</i>	%
6- Fen tutumu	2	2.6
7- Maddenin halleri	2	2.6
8- Hacim	2	2.6
9- Üreme ve gelişme	1	1.3
10- Isı ve sıcaklık	1	1.3
11- Dünya ve evren	1	1.3
12- Kütle	1	1.3
Toplam	75	100

3.1.17 Lisansüstü Tezlerin Sosyal Bilgiler Kategorisi Dağılımı

Bu kategoride incelenen elli sekiz tezdən kırk dokuz tanesi sosyal bilgiler ($n=49$, %84.4) temasını işlerken diğerleri; sosyal bilgiler öğretimi ($n=5$, %8.6), sosyal bilimler ($n=3$, %5.1), sosyal bilgiler programı ($n=1$, %1.7) konularında yoğunlaşmışlardır.

Tablo 3.18

Lisansüstü tezlerdeki sosyal bilgiler kategorisine ilişkin dağılım

Sosyal bilgiler	<i>n</i>	%
1- Sosyal bilgiler	49	84.4
2- Sosyal bilgiler öğretimi	5	8.6
3- Sosyal bilimler	3	5.1
4- Sosyal bilgiler programı	1	1.7
Toplam	58	100

3.1.18 Lisansüstü Tezlerin Türkçe ve Konuları Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.19’da Türkçe ve konularının çalışıldığı tezler belirtilmiştir. Bu kategoride işlenen temalar; kelime ($n=19$, %30.6), Türkçe ($n=12$, %19.3), Türkçe öğretimi ($n=11$, %17.7), masal ($n=6$, %9.6), Türkçe programı ($n=5$, %8.0), hikaye ($n=2$, %3.2), Türkçe

tutumu, kompozisyon, öykü, dil öğretimi, ninni, hipermetinsel kaybolma ve hipermetinsel gezinim ($n=1$, %1.6)'dir.

Tablo 3.19

Lisansüstü tezlerdeki Türkçe ve konuları kategorisine ilişkin dağılım

Türkçe ve konuları	<i>n</i>	%
1- Kelime	19	30.6
2- Türkçe	12	19.3
3- Türkçe öğretimi	11	17.7
4- Masal	6	9.6
5- Türkçe programı	5	8.0
6- Hikaye	2	3.2
7- Türkçe tutumu	1	1.6
8- Kompozisyon	1	1.6
9- Öykü	1	1.6
10- Dil öğretimi	1	1.6
11- Ninni	1	1.6
12- Hipermetinsel kaybolma	1	1.6
13- Hipermetinsel gezinim	1	1.6
Toplam	62	100

3.1.19 Lisansüstü Tezlerin Beden Eğitimi Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.20'de, incelenen tezlerde beden eğitimi ($n=3$, %100) temasının çalışıldığı tezlerin frekans ve yüzde değerleri belirtilmiştir.

Tablo 3.20

Lisansüstü tezlerdeki beden eğitimi kategorisine ilişkin dağılım

Beden eğitimi	<i>n</i>	%
1- Beden eğitimi	3	100
Toplam	3	100

3.1.20 Lisansüstü Tezlerin Hayat Bilgisi Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.21’de, incelenen tezlerde hayat bilgisi kategorisine ait değerler belirtilmiştir.

Buna göre işlenen konular; (i) hayat bilgisi ($n=18$, %81.8) ve (ii) hayat bilgisi programı ($n=4$, %18.1)’dir.

Tablo 3.21

Lisansüstü tezlerdeki hayat bilgisi kategorisine ilişkin dağılım

Hayat bilgisi	<i>n</i>	%
1-Hayat bilgisi	18	81.8
2- Hayat bilgisi programı	4	18.1
Toplam	22	100

3.1.21 Lisansüstü Tezlerin İngilizce Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.22’de, incelenen tezlerde İngilizce kategorisine ait değerler belirtilmiştir. Buna göre işlenen konular; (i) İngilizce ($n=3$, %60.0), (ii) İngilizce öğretimi ve (iii) Avrupa dil portfolyosu ($n=1$, %20.0)’dur.

Tablo 3.22

Lisansüstü tezlerdeki İngilizce kategorisine ilişkin dağılım

İngilizce	<i>n</i>	%
1- İngilizce	3	60.0
2- İngilizce öğretimi	1	20.0
3- Avrupa dil portfolyosu	1	20.0
Toplam	5	100

3.1.22 Lisansüstü Tezlerin Müzik ve Konuları Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.23’de, incelenen tezlerde müzik ve konuları kategorisine ait değerler belirtilmiştir. Buna göre işlenen konular; (i) müzik ($n=7$, %63.6), (ii) müzik programı ve (iii)

çalgılar ($n=2$, %18.1)'dir.

Tablo 3.23

Lisansüstü tezlerdeki müzik ve konuları kategorisine ilişkin dağılım

Müzik ve konuları	<i>n</i>	%
1- Müzik	7	63.6
2- Müzik Programı	2	18.1
3- Çalgılar	2	18.1
Toplam	11	100

3.1.23 Lisansüstü Tezlerin Görsel Sanatlar Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.24'de, incelenen tezlerde görsel sanatlar ($n=7$, %100) temasının çalışıldığı tezlerin frekans ve yüzde değerleri belirtilmiştir.

Tablo 3.24

Lisansüstü tezlerdeki görsel sanatlar kategorisine ilişkin dağılım

Görsel sanatlar	<i>n</i>	%
1- Görsel sanatlar	7	100
Toplam	7	100

3.1.24 Lisansüstü Tezlerin Bilişim Teknolojileri Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.25'de, incelenen tezlerde bilişim teknolojileri ($n=10$, %100) temasının çalışıldığı tezlerin frekans ve yüzde değerleri belirtilmiştir.

Tablo 3.25

Lisansüstü tezlerdeki bilişim teknolojileri kategorisine ilişkin dağılım

Bilişim teknolojileri	<i>n</i>	%
1- Bilişim teknolojileri	10	100
Toplam	10	100

3.1.25 Lisansüstü Tezlerin Edebiyat Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.23’de, incelenen tezlerde edebiyat kategorisine ait değerler belirtilmiştir. Buna göre işlenen konular; (i) edebiyat ve (ii) çocuk edebiyatı ($n=5$, %50.0)’dır.

Tablo 3.26

Lisansüstü tezlerdeki edebiyat kategorisine ilişkin dağılım

Edebiyat	<i>n</i>	%
1- Edebiyat	5	50.0
2- Çocuk edebiyatı	5	50.0
Toplam	10	100

3.1.26 Lisansüstü Tezlerin Rehberlik ve Konuları Kategorisi Dağılımı

İncelenen tezlerin elli dokuzunda rehberlik ve konularının işlendiği belirlenmiştir. Bu kategoride işlenen temalar; iletişim ($n=20$, %35.7), disiplin ($n=12$, %21.4), istenmeyen davranış ($n=11$, %19.6), davranış ve ceza ($n=5$, %8.9), ödül, karar verme ve rehberlik ($n=1$, %1.7)’dir.

Tablo 3.27

Lisansüstü tezlerdeki rehberlik ve konuları kategorisine ilişkin dağılım

Rehberlik ve konuları	<i>n</i>	%
1- İletişim	20	35.7
2- Disiplin	12	21.4
3- İstenmeyen davranış	11	19.6
4- Davranış	5	8.9
5- Ceza	5	8.9
6- Ödül	1	1.7
7- Karar verme	1	1.7
8- Rehberlik	1	1.7
Toplam	56	100

3.1.27 Lisansüstü Tezlerin Eğitim Yönetimi Kategorisi Dağılımı

Tablo 3.28’de eğitim yönetiminin konu edildiği tezlerde işlenen temalara yer verilmiştir. Bunlar; liderlik ($n=10$, %28.5), örgütsel vatandaşlık ($n=7$, %20.0), eğitim yönetimi ($n=4$, %11.4), farkındalık ($n=3$, %8.5), örgütsel davranış, TKY ve Türk eğitim tarihi ($n=2$, %5.7), ilköğretim standartları, örgüt, örgütsel adanmışlık, örgütsel bağlılık ve örgütsel yabancılaşma ($n=1$, %2.8)’dir.

Tablo 3.28

Lisansüstü tezlerdeki eğitim yönetimi kategorisine ilişkin dağılım

Eğitim yönetimi	<i>n</i>	%
1- Liderlik	10	28.5
2- Örgütsel vatandaşlık	7	20.0
3- Eğitim yönetimi	4	11.4
4- Farkındalık	3	8.5
5- Örgütsel davranış	2	5.7
6- TKY	2	5.7
7- Türk eğitim tarihi	2	5.7
8- İlköğretim standartları	1	2.8
9- Örgüt	1	2.8
10- Örgütsel adanmışlık	1	2.8
11- Örgütsel bağlılık	1	2.8
12- Örgütsel yabancılaşma	1	2.8
Toplam	35	100

3.1.28 Lisansüstü Tezlerin Diğer Kategorisi Dağılımı

İncelenen tezlerin bir kısmında farklı konularda çalışılmıştır. Bu konular diğer başlığı altında bir kategoride toplanmıştır. Bu kategoride işlenen temalar ise; metodolojik hata, alan bağımlılık, alan bağımsızlık, lisansüstü eğitim, tarih ve sosyoloji ($n=1$, %16.6)’dir.

Tablo 3.29

Lisansüstü tezlerdeki diğer kategorisine ilişkin dağılım

Diğer	<i>n</i>	%
1- Metodolojik hata	1	16.6
2- Alan bağımlılık	1	16.6
3- Alan bağımsızlık	1	16.6
4- Lisansüstü eğitim	1	16.6
5- Tarih	1	16.6
6- Sosyoloji	1	16.6
Toplam	6	100

3.2 Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Araştırma Modellerinin Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 3.30'da tezlerde kullanılan araştırma modelleri ile bu modellerin yıllara göre dağılımları sunulmuştur. Araştırma kapsamında incelenen 571 lisansüstü tezde toplam on beş farklı araştırma modelinin kullanıldığı saptanmış olup araştırma modellerinin yıllara göre dağılımlarına bakıldığında;

- 1995, 1996 ve 1998 yıllarında kullanılan araştırma modelleri: (i) tarama ($n=1$, %100);
- 2000 yılında kullanılan araştırma modelleri: (i) deneysel ($n=1$, %50.0) ve (ii) tarama ($n=1$, %50.0);
- 2001 yılında kullanılan araştırma modelleri: (i) tarama ($n=3$, %60.0), (ii) deneysel ($n=1$, %20.0) ve (iii) nitel ($n=1$, %20.0);
- 2002 yılında kullanılan araştırma modelleri: (i) tarama ($n=4$, %57.1), (ii) nitel ($n=2$, %28.5) ve (iii) deneysel ($n=1$, %14.2);
- 2003 yılında kullanılan araştırma modelleri: (i) tarama ($n=1$, %100);

- 2004 yılında kullanılan araştırma modelleri: (i) deneysel ($n=1$, %100);
- 2005 yılında kullanılan araştırma modelleri: (i) tarama ($n=18$, %50.0), (ii) deneysel ($n=10$, %27.7) ve (iii) nitel ($n=3$, %8.3);
- 2006 yılında kullanılan araştırma modelleri: (i) tarama ($n=34$, %53.1), (ii) deneysel ve (iii) nitel ($n=10$, %15.6), ilişkisel ($n=4$, %6.2), durum çalışması ve derleme ($n=1$, %1.5);
- 2007 yılında kullanılan araştırma modelleri: (i) tarama ($n=50$, %51.0), (ii) deneysel ($n=24$, %24.4), (iii) nitel ($n=19$, %19.3), (iv) ilişkisel ($n=4$, %4.0) ve durum çalışması ($n=1$, %1.0);
- 2008 yılında kullanılan araştırma modelleri: (i) tarama ($n=71$, %55.9), (ii) deneysel ($n=20$, %15.7), (iii) nitel ($n=14$, %11.0), (iv) ilişkisel ($n=12$, %9.4), (v) eylem araştırması ($n=4$, %3.1), ve (vi) durum çalışması ($n=2$, %1.5);
- 2009 yılında kullanılan araştırma modelleri: (i) tarama ($n=60$, %47.6), (ii) deneysel ($n=25$, %19.8), (iii) nitel ($n=22$, %17.4), (iv) ilişkisel ($n=9$, %7.1), (v) durum çalışması ($n=2$, %1.5), (vi) eylem araştırması, (vii) nedensel, (viii) derleme, (ix) örnek olay ve (x) özel durum ($n=1$, %0.7);
- 2010 yılında kullanılan araştırma modelleri: (i) tarama ($n=43$, %43.4), (ii) deneysel ($n=24$, %24.2), (iii) nitel ($n=13$, %13.1), (iv) ilişkisel ($n=6$, %6.0), (v) durum çalışması ($n=3$, %3.0), (vi) eylem araştırması ($n=2$, %2.0), (vii) nedensel ve (viii) özel durum ($n=1$, %1.0);
- 2011 yılında kullanılan araştırma modelleri: (i) tarama ($n=26$, %49.0), (ii) deneysel ($n=12$, %22.6), (iii) ilişkisel ($n=9$, %16.9), (iv) nitel ve (v) durum çalışması ($n=2$, %3.7) ve (vi) eylem araştırması ($n=1$, %1.8) olarak saptanmıştır.

Bu kategorileri oluşturan 1995-2011 yılları arasında yazılmış olan lisansüstü tezler bir bütün olarak ele alındığında en çok kullanılan araştırma modelleri: (i) tarama ($n=314$, %50.4), (ii) deneysel ($n=130$, %20.8), (iii) nitel ($n=86$, %13.8) olarak sıralanmıştır. Bunun yanı sıra söz konusu tezlerin 23'ünde araştırma modeli belirtilmemiştir (%3.6).

Tablo 3.30

Lisansüstü tezlerde kullanılan araştırma modellerinin yıllara göre dağılımları

Kategoriler	1995	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Toplam														
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%														
Tarama	1	100	1	100	1	50.0	3	60.0	4	57.1	1	100	18	50.0	34	53.1	50	51.0	71	55.9	60	47.6	43	43.4	26	49.0	314	50		
DeneySEL			1	50.0	1	20.0	1	14.2	2	100	10	27.7	10	15.6	24	24.4	20	15.7	25	19.8	24	24.2	12	22.6	130	20				
Nitel					1	20.0	2	28.5			3	8.3	10	15.6	19	19.3	14	11.0	22	17.4	13	13.1	2	3.7	86	12				
İlişkisel										4	6.2	4	4.0	12	9.4	9	7.1	6	6.0	9	16.9	44	7							
Durum çalışması										1	1.5	1	1.0	2	1.5	2	1.5	3	3.0	2	3.7	11	1							
Eylem araştırması												4	3.1	1	0.7	2	2.0	1	1.8	8	1									
Nedensel													1	0.7	1	1.0														
Derleme										1	1.5																			
Özel durum																														
Örnek olay																														
Model Belirtilmemiş													5	13.8	4	6.2														
Toplam	1	100	1	100	2	100	5	100	7	100	1	100	2	100	36	100	64	100	98	100	127	100	126	100	99	100	53	100	623	100

Ayrıca deneysel araştırmalarda kontrol gruplu ön test-son test ($n=92$, %70.7), klasik ($n=13$, %10.0), tek grup ön test-son test ve kontrol gruplu son test ($n=4$, %3.0), solomon ($n=2$, %1.5) ve statik grup ($n=1$, %0.7) olmak üzere altı çeşit deneysel tasarım kullanıldığı saptanmıştır.

Tablo 3.31

Lisansüstü tezlerde kullanılan deneysel tasarımların yıllara göre dağılımları

	1995	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Toplam														
Deneysel model	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%														
Kont. Ön-son test					1	100																								
Klasik					1	100	2	100	7	70.0	1	4.1	1	5.0		13	10													
Tek Grup [ön-son test]											1	4.1	2	8.0	1	4.1	4	3.												
Kont. son test									1	10.0	1	4.1	1	5.0	1	4.1	4	3.												
Solomon													1	4.0	1	4.1	2	1.												
Statik grup																1	8.3	1	0.											
Belirtilmemiş									1	10.0	3	30.0	4	16.6	2	10.0	1	4.0	2	8.3	1	8.3	14	10						
Toplam	0	100	0	100	0	100	1	100	1	100	1	100	2	100	0	100	2	100	10	100	24	100	25	100	24	100	12	100	130	10

3.3 Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Örneklem Tekniklerine İlişkin Bulgular

Tablo 3.32’de lisansüstü tezlerde kullanılan örneklem teknikleri ile bunların yıllara göre dağılımı sunulmuştur. Araştırma kapsamında incelenen tezlerde toplam on üç farklı tekniğin kullanıldığı saptanmıştır. Bunlardan en sık kullanılan teknikler sırasıyla: (i) tesadüfi örneklem ($n=178$, %30.1), (ii) küme örneklem ($n=28$, %4.7) ve (iii) tabakalı örneklem ($n=27$, %4.5) şeklindedir. İncelenen tezlerin 26’sında herhangi bir örneklem tekniği kullanılmayarak evrenin tamamı üzerinden veri toplanmıştır (%4.3). Ayrıca örneklem veya çalışma grubu kullanılan 252 tezde de herhangi bir örneklem tekniğinin belirtilmediği saptanmıştır (%42.6).

Tablo 3.32

Lisansüstü tezlerde kullanılan örnekleme tekniklerinin yıllara göre dağılımları

	1995	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Toplam												
Örnekleme tekniği	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%												
Tesadüfi	1	50.0	3	60.0	2	40.0	1	50.0	14	43.7	25	34.7	28	31.4	36	30.0	30	26.0	21	22.5	17	32.6	178	30.1				
Küme	1	3.1	2	2.7	3	3.3	8	6.6	7	6.0	3	3.2	4	7.6	28	4.7												
Tabakalı	2	6.2	12	16.6	2	2.2	4	3.3	3	2.6	2	2.1	2	3.8	27	4.5												
Evren	2	2.7	5	5.6	4	3.3	6	5.2	7	7.5	2	3.8	26	4.3														
Kolay ulaşılabılır	1	3.1	1	1.3	6	6.7	1	0.8	6	5.2	4	4.3	19	3.2														
Ölçüt	1	20.0																										
Amaçlı	1	1.3	2	2.2	4	3.3	5	4.3	3	3.2	1	1.9	16	2.7														
Maksimum çeşitlilik	1	1.1	5	4.3	6	6.4	12	2.0																				
Kartopu	1	3.1	4	3.3	5	0.8																						
Kolay	1	1.1	1	0.8	1	1.9	3	0.5																				
Tipik durum	1	1.3	1	1.1	1	0.8	3	0.5																				
Sistematik	1	1.1	1	0.8	1	1.0	3	0.5																				
Kota	1	1.9	1	0.1																								
Aşırı veya aykırı durum	1	0.8	1	0.1																								
Belirtilmemiş	1	100	1	100	1	100	1	100	13	40.6	27	37.5	38	42.6	53	44.1	50	43.4	39	41.9	22	42.3	252	42.6				
Toplam	1	100	1	100	2	100	5	100	1	100	2	100	32	100	72	100	89	100	120	100	115	100	93	100	52	100	591	100

3.4 Lisansüstü Tezlerde Veri Toplanan Örneklem Kitlelerinin Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 3.33’de lisansüstü tezlerde veri toplanan örneklem kitleleri ve bu kitlelerin yıllara göre dağılımı sunulmuştur. Lisansüstü tezlerde veri toplanan örneklem gruplarının çoğunluğunu öğrencilerin ($n=283$, %40.1) ve öğretmenlerin ($n=258$, %36.6) oluşturduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla; veli ($n=42$, %5.9), öğretmen adayları ($n=41$, %5.8) ve (iii) doküman ($n=37$, %5.2) izlemektedir. Bunların yanı sıra yirmi bir tezde yönetici ($n=21$, %2.9) ve beş tezde denetmen ($n=5$, %0.7) örneklem grubu olarak kullanılırken on bir tezde diğer ($n=11$, %1.5) olarak ifade edilen çeşitli örneklem grupları ile çalışılmıştır. Herhangi bir örneklem kitlesi belirtilmeyen tez sayısı altıdır ($n=6$, %0.8).

Tablo 3.33

Lisansüstü tezlerde veri toplanan örneklem kitlelerinin yıllara göre dağılımı

Örneklem türü	1995	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Toplam														
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n													
Öğrenci	1	50.0	1	50.0	1	50.0	3	42.8	2	22.2	1	100	2	100	18	43.9	32	43.2	43	40.9	53	34.1	52	39.3	48	43.6	26	43.3	283	40.1
Öğretmen	1	50.0	1	50.0	1	50.0	4	57.1	3	33.3		16	39.0	30	40.5	41	39.0	55	35.4	50	37.8	35	31.8	20	33.3	258	36.6			
Veli						2	22.2		4	9.7	4	5.4	8	7.6	11	7.0	6	4.5	5	4.5	2	3.3	42	5.9						
Öğretmen adayı										1	1.3	4	3.8	19	12.2	5	3.7	8	7.2	4	6.6	41	5.8							
Doküman						2	22.2		2	4.8	1	1.3	4	3.8	9	5.8	10	7.5	5	4.5	4	6.6	37	5.2						
Yönetici			1	50.0					1	2.4	4	5.4	2	1.9	3	1.9	4	3.0	3	2.7	3	5.0	21	2.9						
Diğer											1	0.9	4	2.5	4	3.0	2	1.8												
Denetmen										1	1.3	2	1.9																	
Belirtilmemiş										1	1.3																			
Toplam	2	100	2	100	2	100	7	100	9	100	2	100	2	100	41	100	74	100	105	100	155	100	132	100	110	100	60	100	704	100

3.5 Lisansüstü Tezlerdeki Örneklem Büyüklüklerinin Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 3.34’de ulusal lisansüstü tezlerde üzerinde çalışma yapılan örneklem büyüklükleri ile bunların yıllara göre dağılımı sunulmuştur. Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerde araştırma örneklemelerinin büyüklüğü 11 aralıkta toplanmıştır. Bunlar sırasıyla; (i) 1-100 birim arasında ($n=276$, %40.8), (ii) 101–200 birim arasında ($n=125$, %18.4), (iii) 201-300 birim arasında ($n=67$, %9.9) ve (iv) 301–400 ($n=58$, %8.5) şeklinde devam etmektedir. Buna göre, örneklem büyüklüklerinin ortalaması 265 [SS=503] birim olarak bulunmuştur.

Tablo 3.34

Lisansüstü tezlerdeki örneklem büyüklüklerinin yıllara göre dağılımı

Örneklem Büyüklüğü	1995		1996		1998		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		Toplar			
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1-100	1	50.0	1	50.0	1	50.0	5	71.4	6	85.7	2	100	14	35.8	26	37.1	47	46.5	48	32.8	51	38.9	52	49.5	22	37.2	276	41						
101-200	1	50.0			1	14.2																												
201-300																																		
301-400					1	50.0			1	14.2			3	7.6	9	12.8	10	9.9	13	8.9	14	10.6	13	12.3	3	5.0	67	9						
401-500																																		
501-600	1	50.0			1	50.0																												
601-700																																		
701-800			1	50.0																														
801-900																																		
901-1000																																		
1000 ve üzeri																																		
Boş							1	14.2																										
Toplam	2	100	2	100	2	100	7	100	7	100	7	100	1	100	2	100	39	100	70	100	101	100	146	100	131	100	105	100	59	100	676	100		

3.6 Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Tekniklerinin Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 3.35’de tezlerde kullanılan veri toplama teknikleri ile bu tekniklerin yıllara göre dağılımı sunulmuştur. Araştırma kapsamında incelenen 571 tezde görüşme, gözlem, doküman analizi, vaka çalışması, eylem araştırması ve alan araştırması olmak üzere toplam altı çeşit veri toplama tekniği kullanıldığı saptanmıştır. Kullanılan veri toplama tekniklerinden frekansı en yüksek olanlar sırasıyla: (i) görüşme ($n=102$, %16.3), (ii) doküman analizi ($n=54$, %8.6), (iii) gözlem ($n=32$, %5.1) şeklindedir. Bunun yanı sıra alan araştırması ($n=9$, %1.4), eylem araştırması ($n=4$, %0.6) ve vaka çalışması ($n=1$, %0.1) tekniklerinden de yararlanılmıştır. İncelenen tezlerin 423’ünde (%67.6) herhangi bir veri toplama tekniği belirtilmemiştir.

Tablo 3.35

Lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama tekniklerinin yıllara göre dağılımı

Veri toplama tekniği	1995	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Toplar												
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%												
Görüşme					1	16.6	2	40.0	3	8.8	6	10.1	15	16.8	23	16.9	26	20.0	23	22.1	3	5.5	102	16				
Doküman analizi					1	16.6	1	20.0	3	8.8	2	3.3	5	5.6	13	9.5	16	12.3	8	7.6	5	9.2	54	8.				
Gözlem									1	2.9	1	1.6	5	5.6	9	6.6	8	6.1	6	5.7	2	3.7	32	5.				
Alan araştırması					1	16.6			2	5.8			3	3.3			2	1.5			1	1.8	9	1.				
Eylem araştırması												3	2.2			1	0.9					4	0.					
Vaka çalışması									1	2.9													1	0.				
Belirtilmemiş	1	100	1	100	2	100	2	40.0	1	100	2	100	24	70.5	50	84.7	61	68.5	88	64.7	78	60.0	66	63.4	43	79.6	423	67
Toplam	1	100	1	100	2	100	5	100	1	100	2	100	34	100	59	100	89	100	136	100	130	100	104	100	54	100	625	100

3.7 Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 3.36’da tezlerde kullanılan veri toplama araçları ile bu araçların yıllara göre dağılımı sunulmuştur. Araştırma kapsamında incelenen 571 tezde toplam altı veri toplama aracının kullanıldığı saptanmıştır. Lisansüstü tezler bir bütün olarak ele alındığında en sık kullanılan veri toplama araçları; (i) ölçek ($n=230$, %29.8) ve (ii) anket ($n=193$, %25.0) iken bu sıralamayı; (iii) başarı testi ($n=130$, %16.8), (iv) görüşme formu ($n=125$, %16.2), (v) gözlem formu ($n=37$, %4.7) ve (vi) doküman inceleme formu ($n=9$, %1.1) izlemektedir. Ayrıca incelenen tezlerin 47’sinde (%6.0) hiçbir veri toplama aracı belirtilmemiştir.

Tablo 3.36

Lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçlarının yıllara göre dağılımı

	1995	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Toplam														
Veri toplama araçları	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%														
Ölçek					1	16.6	1	100																						
Anket	1	50.0	1	100	1	50.0	3	60.0	1	33.3	16	34.0	25	34.7	28	22.4	45	28.3	35	23.1	19	14.8	16	23.5	193	25.0				
Başarı testi	1	50.0			1	50.0	1	20.0	1	16.6	2	66.6	5	10.6	9	12.5	20	16.0	23	14.4	26	17.2	28	21.8	13	19.1	130	16.8		
Görüşme formu					1	20.0	2	33.3																						
Gözlem formu									4	8.5	6	8.3	9	7.2	8	5.0	6	3.9	3	2.3	1	1.4	37	4.7						
Doküman inceleme formu											1	0.8	2	1.2	3	1.9	1	0.7	2	2.9	9	1.1								
Belirtilmemiş						1	16.6		3	6.3	7	9.7	5	4.0	9	5.6	9	5.9	8	6.2	5	7.3	47	6.0						
Toplam	2	100	1	100	1	100	2	100	5	100	6	100	3	100	47	100	72	100	125	100	159	100	151	100	128	100	68	100	771	100

3.8 Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarına Ait Geçerlik Çalışmalarının Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 3.37’de lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına ait geçerlik çalışmalarının yıllara göre dağılımı sunulmuştur. Araştırma kapsamında incelenen 571 tezde toplam yedi farklı geçerlik yönteminin kullanıldığı saptanmıştır. Bu yöntemlerden en çok kullanılanlar sırasıyla; (i) içerik geçerliği ($n=257$, %33.7), (ii) faktör analizi ($n=118$, %15.4) ve (iii) madde toplam-kalan. ($n=58$, %7.6) şeklindedir.

Tablo 3.37

Lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına ait geçerlik çalışmalarının yıllara göre dağılımı

	1995	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Toplam												
Geçerlik türleri	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n											
İçerik geçerliği	1	14.2	1	20.0	4	11.4	4	6.1	40	38.8	54	34.8	64	38.5	57	41.0	32	40.5	257	33.								
Faktör analizi	1	50.0	6	17.1	13	20.0	14	13.5	24	15.4	29	17.4	21	15.1	10	1.2	118	15.										
Madde top.-kalan	1	14.2			1	50.0	1	2.8	3	4.6	4	3.8	10	6.4	14	8.4	15	10.7	9	11.3	58	7.6						
Madde analizi	1	14.2					5	7.6	12	11.6	13	8.3	10	6.0	9	6.4	5	6.3	55	7.2								
Pearson							7	4.5	13	7.8	9	6.4	3	3.7	32	4.1												
Kestirimsel Geçerlik	1	1.5																										
Doğrulayıcı F. A.												1	0.6															
Belirtilmemiş	1	100	1	100	2	100	4	57.1	4	80.0	1	100	24	68.5	39	60.0	33	32.0	46	29.6	36	21.6	28	20.1	20	25.3	240	31.
Toplam	1	100	1	100	1	100	2	100	35	100	65	100	103	100	155	100	166	100	139	100	79	100	762	100				

3.9 Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarına Ait Güvenirlik Çalışmalarının Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 3.38’de lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına ait güvenilirlik çalışmalarının yıllara göre dağılımı sunulmuştur. Araştırma kapsamında incelenen 571 lisansüstü tezde toplam yedi farklı güvenilirlik yönteminin kullanıldığı saptanmıştır. Bunlar sırasıyla: (i) Cronbach Alpha ($n=237$, %35.8), (ii) KR-20 ($n=65$, %9.8), (iii) test-tekrar-test ($n=44$, %6.6), (iv) yarıya bölme ($n=15$, %2.2), (v) Gutman ($n=9$, %1.3), (vi) Sperman ($n=6$, %0.9) ve (vii) Eşdeğer formlar ($n=3$, %0.4) şeklindedir.

Tablo 3.38

Lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına ait güvenilirlik çalışmalarının yıllara göre dağılımı

Güvenirlilik türleri	1995	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Toplam														
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%														
C. Alpha	1	100	1	100	1	20.0	2	100	13	33.3	24	33.3	35	38.0	54	39.4	46	34.5	36	31.0	24	43.6	237	35.8						
KR-20									2	5.1	5	6.9	7	7.6	13	9.4	19	14.2	12	10.3	7	12.7	65	9.8						
Test tekrar test									3	7.6	10	13.8	3	3.2	7	5.1	10	7.5	9	7.7	2	3.6	44	6.6						
Yarıya bölme									2	5.1	1	1.3	6	6.5	3	2.1	1	0.7	2	1.7			15	2.2						
Gutman									1	2.5	1	1.3	2	2.1	1	0.7	1	0.7	3	2.5			9	1.3						
Sperman																2	1.4	1	0.7	3	2.5		6	0.9						
Eşdeğer formlar																1	0.7	1	0.7	1	0.8		3	0.4						
Belirtilmemiş	1	100	1	100	2	100	4	80.0	4	80.0	4	80.0	1	100	18	46.1	31	43.0	39	42.3	56	40.8	54	40.6	50	43.1	22	40.0	283	42.7
Toplam	1	100	1	100	2	100	5	100	5	100	72	100	92	100	137	100	133	100	116	100	55	100	662	100						

3.10 Lisansüstü Tezlerde Kullanılan İstatistiksel Analiz Tekniklerinin Dağılımına İlişkin

Bulgular

Tablo 3.39`te lisansüstü tezlerde kullanılan istatistiksel analiz tekniklerin yıllara göre dağılımı sunulmuştur. Araştırma kapsamında incelenen 571 lisansüstü tezde toplam 19 farklı istatistiksel analiz tekniğinin kullanıldığı saptanmıştır. İstatistiksel analizi tekniklerinin yıllara göre dağılımlarına bakıldığında;

- 1995 yılında yapılan sadece bir tez bulunmaktadır ve söz konusu tezde kullanılan istatistiksel analiz tekniği; (i) t-testi ($n=1$, %100);
- 1996 yılında yapılan sadece bir tez bulunmaktadır ve söz konusu tezde kullanılan istatistiksel analiz tekniği; belirtilmemiş ($n=1$, %100);
- 1998 yıllarında kullanılan istatistiksel analiz tekniği; (i) betimsel istatistik ve t-testi ($n=1$, %50.0);
- 2000 yılında kullanılan istatistiksel analiz tekniği; (i) t-testi ($n=2$, %50.0), (ii) ki-kare ve (iii) ANOVA ($n=1$, %25.0);
- 2001 yılında kullanılan istatistiksel analiz tekniği; (i) t-testi ($n=4$, %66.6), (ii) Mann-Whitney U ve (iii) içerik analizi ($n=1$, %16.6);
- 2002 yılında kullanılan istatistiksel analiz tekniği; (i) t-testi ($n=2$, %33.3), (ii) betimsel istatistik, (iii) ki-kare ve (iv) ANOVA ($n=1$, %16.6);
- 2003 yılında kullanılan istatistiksel analiz tekniği; (i) t-testi ve (ii) ki-kare($n=1$, %50.0);
- 2004 yılında kullanılan istatistiksel analiz tekniği; (i) t-testi ($n=2$, %100);
- 2005 yılında en sık kullanılan istatistiksel analiz tekniği; (i) t-testi ($n=21$, %41.1),

- (ii) ANOVA ($n=9$, %17.6) ve (iii) ki- kare ($n=6$, %11.7);
- 2006 yılında en sık kullanılan istatistiksel analiz tekniği; (i) t-testi ($n=31$, %28.4), (ii) ANOVA ($n=23$, %21.1), (iii) betimsel istatistik ($n=11$, %10.0) ve (iv) ki- kare ($n=8$, %7.3);
 - 2007 yılında en sık kullanılan istatistiksel analiz tekniği; (i) t-testi ($n=47$, %25.1), (ii) betimsel istatistik ($n=42$, %22.4), (iii) ANOVA ($n=40$, %21.3), (iv) Pearson ($n=11$, %5.8), (v) içerik analizi ($n=10$, %5.3) ve (vi) ki-kare ($n=9$, %4.8);
 - 2008 yılında en sık kullanılan istatistiksel analiz tekniği; (i) t-testi ($n=71$, %26.2), (ii) betimsel istatistik ($n=68$, %25.1), (iii) ANOVA ($n=55$, %20.3), (iv) Pearson ($n=18$, %6.6), (v) Mann-Whitney U ($n=9$, %3.3), (vi) ki-kare ($n=8$, %2.9) ve (vii) içerik analizi ($n=7$, %2.5);
 - 2009 yılında en sık kullanılan istatistiksel analiz tekniği; (i) betimsel istatistik ($n=62$, %25.4), (ii) t-testi ($n=56$, %22.9), (iii) ANOVA ($n=45$, %18.4), (iv) Pearson ($n=14$, %5.7), (v) ki-kare ($n=8$, %3.2) ve (vi) Mann-Whitney U ($n=7$, %2.8);
 - 2010 yılında en sık kullanılan istatistiksel analiz tekniği; (i) t-testi ($n=48$, %23.3), (ii) betimsel istatistik ($n=45$, %21.8), (iii) ANOVA ($n=35$, %16.9), (iv) Pearson ($n=11$, %5.3) ve (v) Mann-Whitney U ($n=9$, %4.3);
 - 2011 yılında en sık kullanılan istatistiksel analiz tekniği; (i) t-testi ($n=28$, %20.2), (ii) ANOVA ($n=24$, %17.3), (iii) betimsel istatistik ($n=21$, %15.2), (iv) Pearson ($n=20$, %14.4) ve (v) Mann-Whitney U ($n=10$, %7.2) şeklinde sıralanmaktadır.

Bu kategorileri oluşturan 1995–2011 yılları arasındaki lisansüstü tezler bir bütün olarak ele alındığında en çok kullanılan istatistiksel analiz teknikleri (i) t-testi ($n=315$, %25.6), (ii) betimsel istatistik ($n=253$, %20.5), (iii) ANOVA ($n=233$, %18.9) olarak sıralanmıştır. Ayrıca 121 lisansüstü tezde (%9.8) kullanılan teknik belirtilmemiştir.

Tablo 3.39

Lisansüstü tezlerde kullanılan istatistiksel analiz tekniklerinin yıllara göre dağılımı

	1995	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Toplam											
İstatistikî teknikler	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%											
t-testi	1	100	1	50.0	2	66.6	2	33.3	1	50.0	2	100	2	100	2	100	20.2										
Betimsel[f, %, X, SS]	1	50.0	1	50.0			1	16.6	2	3.9	11	10.0	42	22.4	68	25.1	62	25.4	45	21.8	21	15.2	253	20			
Anova			1	25.0			1	16.6	9	17.6	23	21.1	40	21.3	55	20.3	45	18.4	35	16.9	24	17.3	233	18			
Pearson r									1	1.9	5	4.5	11	5.8	18	6.6	14	5.7	11	5.3	20	14.4	80	6			
Ki-Kare			1	25.0			1	16.6	6	11.7	8	7.3	9	4.8	8	2.9	8	3.2	5	2.4	5	3.6	52	4			
Mann-Whit.U					1	16.6			2	3.9	4	3.6	4	2.1	9	3.3	7	2.8	9	4.3	10	7.2	46	3			
KruskalWal.					1	16.6			1	1.9	5	4.5	1	0.5	3	1.1	6	2.4	5	2.4	6	4.3	27	2			
İçerik an.					1	16.6						10	5.3	7	2.5	1	0.4							19	1		
Faktör analizi										2	1.8	2	1.0	5	1.8	5	2.0	2	0.9	2	0.9	2	1.4	18	1		
Regresyon					1	16.6			1	1.9	1	0.9	3	1.6	2	0.7	3	1.2	3	1.4	2	1.4	15	1			
Wilcoxon					1	16.6			1	1.9			1	0.5	1	0.3	4	1.6	4	1.9	3	2.1	14	1			
Ancova										2	1.8	3	1.6	2	0.7										13	1	
Manova										1	0.9														6	0	
Z testi									1	1.9			1	0.5								3	2.1	5	0		
Path									1	1.9			1	0.5							2	0.9			4	0	
Kormogrov												2	1.0	1	0.3										3	0	
Sperman																	1	0.4	1	0.4					2	0	
Çoklu regresyon																				2	0.9					2	0
Discriminat												1	0.9													1	0
Belirtilmemiş			1	100			1	16.6	5	9.8	15	13.7	10	5.3	18	6.6	31	12.7	29	14.0	11	7.9	121	9			
Toplam	1	100	1	100	4	100	6	100	2	100	109	100	187	100	270	100	244	100	206	100	138	100	1225	10			

BÖLÜM IV

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde, sınıf öğretmenliği lisansüstü tezlerinin tematik ve metodolojik eğilimlerine ilişkin elde edilen bulgular literatüre dayalı olarak tartışılmış ve elde edilen sonuçlardan hareketle geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

4.1 Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada, sınıf öğretmenliği lisansüstü tezlerinin karakteristik özelliklerini; tematik, metodolojik ve istatistiksel yönelimlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 571 lisansüstü tez değerlendirme formu aracılığıyla derinlemesine incelenmiştir. Araştırmada bulgulara dayalı yapılan tartışma, her bir alt amaç için ayrı bir başlık kullanılarak ele alınmıştır.

4.1.1 Sınıf Öğretmenliği Tezi Temaları

Araştırma kapsamında incelenen 571 lisansüstü tezde toplam 28 ana tema altında 253 farklı konunun ele alındığı saptanmıştır. Konular saptanırken tezlerde yer alan anahtar kelimelerden yararlanılmıştır. Bazı tema alanları ile alt başlıkların aynı olmasının nedeni anahtar kelimelerin olduğu gibi alınmasından ileri gelmektedir. Söz konusu lisansüstü tezlerde, eğitim programları ve öğretim strateji, yöntem ve teknikleri temalarının en yoğun çalışılan temalar olduğu, matematik ve konuları ve okuma yazma öğretimi, bilişsel ve duyuşsal boyut ile ölçme-değerlendirme temalarının güncelliğini koruduğu ve özellikle 2005 yılı ve sonrasında söz konusu alanla ilgili tez sayısındaki artışa paralel olarak bütün temalarda çalışmaların arttığı gözlenmiştir. Elde edilen bu sonuç, lisansüstü tezlerde genellikle çeşitli alanlara yönelik eğitim programlarının ya da bir öğretim yaklaşım-yöntem-tekniklerinin

üzerinde daha fazla durulduğunu göstermektedir. Eğitim bilimleri alanındaki 211 doktora tezini inceleyen Karadağ'ın (2009a) ulaştığı sonuçlarda; başarı (%8.8), tutum (%6.9), yapılandırmacı öğrenme (%4.2), öğrenme stilleri (%3.1), sosyal bilgiler öğretimi (%2.7) ve ilkokuma-yazma öğretimi (%2.5) çalışılma yüzdesi en yüksek olan temaları oluşturmaktadır. Yine Karadağ'ın (2009b) sınıf öğretmenliği alanında yapılmış 260 tezi ayrıntılı olarak incelediği çalışmasında ise en çok çalışılan (yüksek değer alan) tema sıralamasının; (1) *başarı* ($n=57$, %8.2), (2) *sosyal bilgiler öğretimi* ($n=27$, %3.9), (3) *matematik öğretimi* ($n=27$, %3.9), (4) *öğretim yöntemi* ($n=25$, %3.6) ve (5) *tutum* ($n=24$, %3.5) olduğu görülmektedir (2009b). Matematik ve eğitimi alanındaki ulusal tezlerin yanı sıra uluslararası bir takım çalışmaları da inceleyen İlhan (2010) ise; ulusal lisansüstü tezlerde, son beş yılda (2005-2009) öğretim strateji, yöntem ve teknikleri, matematik konuları ile teknoloji ve materyal kullanımı, duyuşsal ve bilişsel boyut ile ölçme-değerlendirme temalarının başlıca matematik eğitimi araştırmalarının çalışılan temaları arasında yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Öğretim strateji, yöntem ve teknikleri teması altında yer alan; yapılandırmacı öğrenme, öğrenme stilleri ve bunların dışında okuma-yazma öğretimi, ölçme-değerlendirme, duyuşsal ve bilişsel boyut temaları sınıf öğretmenliği alanında da üzerinde en fazla çalışılan temalar olmuştur.

Lisansüstü tezlerdeki eğitim programları teması altında en çok ilköğretim, eğitim, değerler eğitimi ve öğretim programı konu edilirken, öğretim strateji-yöntem ve teknikleri teması altında ise yapılandırmacı öğrenme, öğrenme stilleri ve dramının konu edildiği gözlenmiştir. Yapılandırmacı öğrenme, benzer araştırmalarda (Karadağ, 2009a) olduğu gibi öğretim yaklaşımları içerisinde ilk sırada yer almaktadır. Yapılandırmacı öğrenmenin, Türkiye'de ilköğretim programlarında 2005-2006 yılından itibaren yürürlüğe konulan bir program olmasının, söz konusu yaklaşımın bu denli konu edilmesinin temel nedeni olduğu düşünülmektedir. Bunlara ek olarak lisansüstü tezlerde, işbirliğine dayalı öğrenme ve çoklu

zeka kuramı diğer yöntemlere nazaran daha yaygın biçimde işlenmiştir. Eğitim programları teması altında çalışılan diğer konular ise; kaynaştırma ve eğitimi, okul öncesi eğitim ve vatandaşlık ve eğitimi olarak devam etmektedir.

Matematik veya herhangi bir matematik konusu, incelenen tezlerde 121 defa tekrar etmiştir. Bu oran diğer temalarla karşılaştırıldığında yüksek bir orana işaret etmektedir. Matematik, geometrik kavramlar, matematik programı ve geometri yoğun olarak işlenen alt konulardır.

2005-2006 yılından itibaren değişen eğitim sistemi ile birlikte okuma yazma öğretimi yaklaşımı da değişmiş ve ses temelli cümle yönteminde öğretime geçilmiştir. Bu durumun da etkisiyle okuma yazma öğretimi en sık çalışılan temalar arasında yer almıştır. Okuma, ilk okuma ve yazma ve ses temelli cümle yöntemi bu temanın öne çıkan konularıdır.

Bilişsel alan araştırmalarında problem çözme, anlama, eleştirel düşünme ve algı öne çıkan konu başlıklarıdır. Bilişsel boyut teması 2006 ve sonrasında artarak çalışılmıştır. Özellikle problem çözme alt başlığı farklı alanlarda da üzerinde sıkça durulan bir konudur.

Duyuşsal boyuta ait alt boyutlarda en sık rastlanan konu başlığı tutumdur. Bunu öz-yeterlik, benlik saygısı ve beklenti konuları takip etmektedir. Tezlerde özellikle tutumun öne çıkması daha önceki birçok araştırma bulgularıyla örtüşmektedir (Karadağ, 2009a; Tatar & Tatar, 2008). Öz yeterliğin, alanda üzerinde en az çalışılan boyutlardan biri iken, son zamanlarda öz yeterlilikle ilgili çalışmalarda geçmişe nazaran yoğun bir artış olduğu aşikardır. Ulusal çalışmaların aksine İlhan'ın(2010) ifadesi uluslararası araştırmalarda tutum temasının düşük bir yüzdeye sahip olduğunu ortaya koymuştur (%16.3). Bu durum uluslararası makalelerde duyuşsal boyutta birçok farklı temanın ele alınmasından kaynaklanmaktadır.

Ölçme ve değerlendirme kategorisinde incelenen lisansüstü tezlerde, ölçme ve

değerlendirme, öğretim programı değerlendirme üzerinde durulmuştur. Zaman içerisinde programlarda bazı değişikliklerin yapılmasının ideal programa ulaşabilmenin bir yolu olduğu düşüncesi, öğretim programına yönelik yapılan inceleme çalışmalarını gerekli kılmıştır (Albayrak & Aydın, 2002). Ödev, kazanım ve alternatif değerlendirme konularına da tezlerde, diğer konulara nazaran daha çok karşılaşılmaktadır.

Araştırmada ele alınan ulusal lisansüstü tezlerin, ilki 1995 yılında yazılmış olup, söz konusu tezlerin sayısının 2005 yılından başlayarak sürekli arttığı ve en fazla 2008 yılında yoğunluk gösterdiği, dolayısıyla bu süreçte diğer yıllara nazaran daha geniş bir tema dağılımı olduğu görülmektedir. Fen ve konuları, öğretmen yetiştirme, Türkçe ve konuları, sosyal bilgiler temaları tezlerde, diğer öne çıkan temalardır. Öğrenciyi merkeze alan anlayışın gelişmesiyle, öğrenci özelliklerine dönük çalışmaların hiç ilgi görmezken birden bire artmaya başladığı da dikkat çeken bir diğer durumdur. Öğretmen yetiştirme teması da gittikçe ilgi gören temalardandır. Handbook of International Research in Mathematics Education (English, 2008, s.6) adlı kitapta öğretmen profesyonel gelişimine ilişkin yükselen bir ilgi olduğu belirtilmiştir. Bir araştırma sonucu (Nye, Konstantopoulos & Hedges, 2004, Akt. İlhan, 2010), öğrenci başarısının gelişiminde bazı öğretmenlerin diğerlerinden daha etkili olduğu, diğer bir geniş çaplı araştırma sonucu ise (Sullivan & McDonough, 2002, Akt. İlhan, 2010) öğrencilerin öğrenme düzeylerinin, öğretmen niteliklerine bağlı olduğu yönündedir.

Araştırmanın tematik eğilim amacına yönelik olarak elde edilen bulgular; eğitim programları, öğretim strateji-yöntem ve teknikleri, matematik konuları, ilk okuma ve yazma öğretimi, bilişsel alan, duyuşsal alan ve ölçme değerlendirme temalarına sınıf öğretmenliği alanında daha fazla yoğunlaşıldığını ortaya koymaktadır. Karadağ'ın araştırmasında sınıf öğretmenliği alanında yapılmış lisansüstü tezlerinde çalışılan temaların ilişkili olduğu temel alanlardan en sık çalışılan alanların başındaki ilk beş temel alan sırasıyla şunlardır: (1) *eğitim programları ve öğretim* (n=74, %23.1), (2) *Türkçe eğitimi* (n=31, %9.7), (3) *matematik*

eğitimi (n=30, %9.3), (4) *sosyal bilgiler eğitimi* (n=26, %8.1) ve (5) *fen eğitimi* (n=23, %7.2) (2009b). S3z konusu eğilimin kısmen de olsa devam ettiği g3r3lmektedir. Chassapis'in (2002), benzer bir araştırmasında en az sosyo-k3lt3rel alana d3n3k araştırmalara yer verildiği belirtilmiştir. Sınıf 3đretmenliđi alanı için de sosyo-k3lt3rel etkiler teması benzer şekilde çok rağbet g3rmemekle beraber (%3.2) alışılmıştır.

Sınıf 3đretmenliđi alanında yapılan temalara genel olarak bakıldığında bu temaların çoğunun eğitim alanındaki farklı bilim dallarına hitap ettiği g3zlenmektedir. Araştırmacılar sınıf 3đretmenliđinden tez hazırlıyor olsa bile konularını farklı alanlardan seçmektedirler. Bu durum, sınıf 3đretmenliđi alanının, eğitimin her alanına açık bir bilim dalı olarak g3r3lmesinden kaynaklanıyor olabilir. Fakat bunun tersi de m3mk3nd3r. Yani tam olarak çizgisi belirlenemeyen bu alan bir bilim dalı olarak lisans3st3 eğitimde yer almalı mıdır? 3zellikle çok geniş bir çatısı olan eğitim programları, elde edilen bulgulara daha geniş bakıldığında, sınıf 3đretmenliđi alanında çalışılmış temaların çoğunu kapsamaktadır. Bu durumda "Sınıf 3đretmenliđinin ayrı bir bilim dalı olarak enstit3lerde yer alması gerekli mi yoksa eğitim programlarının altında varlığını s3rd3rebilir mi?" ifadeleri akla gelen en 3nemli sorulardır.

4.1.2 Sınıf 3đretmenliđi Lisans3st3 Tezlerinde Kullanılan Araştırma Modelleri

İncelenen lisans3st3 tezlerde kullanılan araştırma modellerinde 2009 yılından itibaren 3nemli bir çeşitlenme g3r3lmektedir. Bu durumun temel nedeni olarak, sınıf 3đretmenliđi y3ksek lisans programının son yıllarda enstit3lerde bir program olarak yer alması g3sterilebilir. Buna bağlı olarak tez sayısındaki artış beraberinde yeni araştırma y3ntemlerinin kullanımını getirmiştir. 1995'den başlayarak 2005 yılına kadar yazılmış olan 20 tezin 12'sinde tarama y3ntemi geriye kalan 8'inde ise deneysel ve nitel y3ntem kullanılmıştır. 2005 ve sonrasını kapsayan d3nemde kullanılan modellerde çeşitlenmeler olmakla beraber tarama, deneysel ve nitel y3ntem baskın olarak kullanılmaya devam edilmiştir. Bunlara ek olarak

ilişkisel çalışmalar ve durum çalışmalarında geçmişe nazaran hatırı sayılır bir artış olduğu saptanmıştır.

İlhan'ın incelediği ulusal makalelerde de tezlere paralel şekilde tarama, deneysel, durum çalışmalarının tercih edildiği görülmekte olup bu bulgular, benzer araştırmalarla (Karadağ, 2009a; Ubuz ve Ulutaş, 2008; Balcı, 1993) karşılaştırıldığında eğitim araştırmalarında kullanılan araştırma yöntemlerinde, belirgin bir değişim olmadığını ortaya koymaktadır. Tavşancıl ve diğerlerinin de ulaştığı sonuçlarda, tarama modelinin kullanıldığı durumlarda, yüksek lisans düzeyinde tekil tarama, doktora düzeyinde ise karşılaştırma türü ilişkisel tarama en sık kullanılan tür olarak saptanmıştır. İncelenen tezlerde ise ilişkisel çalışmaların oranı (%7.0) tarama çalışmalarından (% 50.4) çok daha düşüktür. Göktaş ve diğerleri (2012) çalışmalarında Türkiye'deki eğitim araştırmalarının daha çok nicel ağırlıklı olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum araştırma sonucuyla da örtüşmektedir.

Araştırmada elde edilen bulgular bir bütün olarak ele alındığında sınıf öğretmenliği alanında kullanılan araştırma modellerinin çok dar bir çerçeveye sığdırıldığı ve alanı geliştirmedeği söylenebilir. Ayrıca lisansüstü tezlerin % 3.6'sında kullanılan araştırma yönteminin belirtilmediği saptanmıştır.

Toplamda kullanılan 623 modelin % 20.8'lik bölümünü oluşturan deneysel modelin en çok tercih edilen tasarımı ise kontrol gruplu ön test- son test modelidir (% 70.7). Bunu %10.0'luk bir oranla klasik model takip ederken deneysel modelin kullanıldığı 14 tezde herhangi bir deneysel tasarım belirtilmemiştir. Tavşancıl ve diğerlerinin ulaştığı sonuçlarda yüksek lisans düzeyinde en sık ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desenin kullanıldığı, doktora düzeyinde ise en sık kullanılan desenin ön test-son test kontrol gruplu gerçek deneysel desen olduğu belirlenmiştir. Her iki düzeyde de benzer olarak en az kullanılan desen, son test kontrol gruplu gerçek deneysel desendir.

4.1.3 Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinde Kullanılan Örneklem Teknikleri

İncelenen tezlerde en sık basit tesadüfi örneklem tekniğinin kullanıldığı saptanmıştır. Geriye kalan tezlerde en sık kullanılan örneklem teknikleri; basit tesadüfi, küme, tabakalı ve amaçlı örneklemedir. Örneklem içeren lisansüstü tezlerde, kullanılan örneklem tekniklerinin çeşitliliğinde 2005 yılından itibaren sürekli artış gözlenmekle birlikte, örneklem seçim tekniğinin belirtilmediği tezlerin sayısı da artarak devam etmiştir. Her geçen yıl, gerek model seçiminde gerek örneklem seçiminde gözlenen değişim ve gelişime rağmen örneklem seçim tekniğinin belirtilmemesi araştırmanın niteliği açısından eksik bir durum olarak değerlendirilebilir. Söz konusu alanla ilgili bütün tezlere bakıldığında örneklem tekniği belirtilmeyen tezlerin oranı %42.6'dır. Bu durum araştırmacıların bilimsel araştırma koşullarına ne kadar dikkat ettiklerini düşündürmektedir. Aypay ve diğerleri (2010), yaptıkları araştırmada, eğitim araştırmalarında örneklem belirlemeye ilişkin bilgilerin açık olmadığını belirtmişlerdir. Karadağ'ın (2009a) ulaştığı sonuçlarda ise; örneklem grubundaki tez çalışmalarında kullanılan örnekleme yöntemleri çok çeşitlik göstermemektedir. 211 tez çalışmasının 79 tez çalışmasında kullanılan örneklem yöntemi belirtilmezken, kullanılan örneklem yönteminin ifade edildiği 132 tezde 11 farklı örneklem yönteminin kullanıldığı saptanmıştır. En sık kullanılan örneklem yöntemlerini ise basit tesadüfi (%62.1), tabakalı (%10.8) ve amaçlı (%8.3) örneklem yöntemleri oluşturmaktadır (2009). Bu durum ulaşılan sonuçlarla benzerlik arz etmektedir.

4.1.4 Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinde Veri Toplanan Örneklem Türleri

Örneklem türü boyutuna ilişkin olarak, lisansüstü tezlerde üzerinde en çok çalışılan örneklem türleri; (i) öğrenciler ve (ii) öğretmenlerdir. Veli, öğretmen adayı, doküman, yönetici ve denetmenler üzerinde uygulanan araştırmalar daha sınırlı sayıdadır. Benzer çalışma sonuçlarına bakıldığında Türkiye'deki eğitim araştırmalarında en sık kullanılan örneklem grubunun öğretmen ve lisansüstü öğrencilerinden oluştuğu ifade edilmiştir (Göktaş, vd. 2012).

İlhan'ın (2010) ulaştığı sonuçlarda ise çalışmalar, öğrenci, öğretmen ve öğretmen adayları üzerinde yoğunlaşmıştır; öğretmen eğitimi ve gelişimi temasının, özellikle öğretmenin profesyonel gelişimi alt temasının uluslararası araştırmalarda popüler temalar arasında yer alması uluslararası bazda öğretmenler üzerindeki araştırmalara ağırlık verildiğini göstermektedir, öğretmen adaylarına yönelik araştırmalar ise ulusal araştırmalarda daha ön plandadır. Öğrenci ve öğretmen boyutunda ortak özellikler gösterse de sınıf öğretmenliği lisansüstü tezlerinde veli ve dokümandan da geniş ölçüde yararlanılmıştır.

Araştırmada dikkati çeken bir diğer bulgu, lisansüstü tezlerde lisansüstü öğrencilerine yok denecek kadar az yer verilmiş olmasıdır. Öyle ki; lisansüstü öğrencileri için ayrı bir başlık açılmayıp diğer başlığı altına alınmıştır. Buna ek olarak 6 tez çalışmasında örneklem türü hakkında bir veriye rastlanmaması da dikkat çeken bir diğer unsurdur.

4.1.5 Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinde Kullanılan Örneklem Büyüklükleri

Ulusal lisansüstü tezlerde kullanılan örneklem büyüklüklerinin genellikle 1-100 (%40.8) ve 101-200 (%18.4) aralığında toplanmıştır. Diğer özelliklerde olduğu gibi örneklem büyüklüğünde de 2005 yılından itibaren çeşitlilik artmıştır. Buna karşın lisansüstü tezlerin %3.9'unda örneklem büyüklüğü belirtilmemiştir.

4.1.6 Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinde Kullanılan Veri Toplama Teknikleri

İncelenen lisansüstü tezlerde en sık kullanılan veri toplama tekniğinin görüşme, doküman analizi ve gözlem olduğu saptanmıştır. Lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama tekniklerinde 2005 yılından beri dikkate değer herhangi bir çeşitliliğin olmadığı gözlenmektedir. Buna ek olarak lisansüstü tezlerin %67.6'sında veri toplama tekniği belirtilmemiştir.

4.1.7 Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinde Kullanılan Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı boyutuna ilişkin olarak 2002 yılında bir çeşitlilik artışı olduysa da

sonraki iki yıl alanda sadece 4 tezin yazılmış olması bu çeşitliliğin önüne geçmiştir. 2005 yılından sonra ise tez sayısındaki artışa paralel olarak kullanılan veri toplama araçlarının çeşitlilik sayısında da artış olmuştur. Ölçme aracı olarak daha çok ölçek, anket, başarı testi ve görüşme formu kullanıldığı görülmektedir. Başarı testlerinin yüksek oranda olması deneysel yöntemin kullanımıyla açıklanabilir. Görüşme formları ise son yıllarda daha fazla kullanılmaya başlamıştır. Buna karşın lisansüstü tezlerin %6.0'ında kullanılan veri toplama aracının belirtilmemiş olması dikkat çekicidir.

4.1.8 Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinde Kullanılan Geçerlik ve Güvenirlik Teknikleri

İncelenen tezlerde kullanılan geçerlik türleri ele alındığında; içerik geçerliği (%33.7), faktör analizi (%15.4), madde toplam ve madde kalan geçerliği (%7.6), madde analizi (%7.2), pearson (%4.1), kestirimsel geçerlik ve path (%0.1) olmak üzere yedi farklı geçerlik özelliğinin kullanılmıştır.

Güvenirlik belirleme yöntemi olarak ise yine toplam yedi farklı ölçüt kullanıldığı saptanmıştır. Cronbach Alpha (%35.8) en sık kullanılan ölçüt olarak saptanmış olup elde edilen bulgular bir kısım araştırma (Aypay vd. 2010; Karadağ, 2009a) bulgularıyla örtüşmektedir. Bunu KR-20 (%9.8) ve test tekrar test güvenirliliği (%6.6) takip etmektedir.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu ise çalışmaların geçerlik (%31.4) ve güvenilirlik (%42.7) bilgisinin büyük oranda verilmediğidir. Yine geçmiş araştırmalarda (Aypay vd. 2010; Karadağ, 2009a) bezer bulgular elde edilmiştir. Söz konusu durum uluslararası bir sorun olarak görülmektedir. Özellikle ulusal araştırmalarda bu durumun nedeni olarak sıklıkla mevcut ölçek kullanılması sebebiyle geçerlik, güvenilirlik değerlendirmesine gerek duyulmamasından kaynaklandığı söylenebilir (İlhan, 2010).

4.1.9. Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinde Kullanılan İstatistikî Analiz Teknikleri

İncelenen tezlerde istatistikî teknikler bazında da her yıl çeşitliliğin arttığı saptanmıştır.

Özellikle 2007, 2008 ve 2010 yıllarında bu çeşitlilik en üst seviyededir. Söz konusu araştırmalarda genel olarak t-testi, betimsel istatistikler ve ANOVA en sık kullanılan istatistikî teknikler olarak saptanmıştır. Daha önceki araştırmalarda (Karadağ, 2009a; Kabaca & Erdoğan, 2007; İlhan, 2010.) varılan sonuçlar göz önüne alındığında dikkate değer bir değişim olmadığı söylenebilir. Özellikle tarama ve deneysel araştırmalarda sıklıkla kullanılan t-testi ve ANOVA; iki ya da daha fazla grubun karşılaştırılmasına ilişkin araştırmaların çoğunlukta olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. Bunun dışında, Pearson korelasyon, χ^2 , Mann-Whit.U, Kruskal Wallisen sık tercih edilen tekniklerdir.

4.2 Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma süreci içerisinde gerçekleştirilen analizlerden elde edilen sonuçlar ışığında uygulamaya yönelik ve ileri araştırmalara yönelik olmak üzere iki bölüm halinde öneriler sunulmaktadır.

4.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Araştırma bulgularıyla örtüşecek şekilde Karadağ'ın (2009b) araştırmasında sınıf öğretmenliği alanında yapılmış lisansüstü tezlerinde çalışılan temaların ilişkili olduğu temel alanlardan en sık çalışılan alanların başında eğitim programları ve öğretim gelmektedir. Bu alan doğrudan sınıf öğretmenliğine değil farklı bir alana hitap etmektedir. Lisansüstü tezlerde çalışılan konular genellikle eğitim programları etrafında toplanmıştır. Nitekim sınıf öğretmenliği tezlerinde program çalışılması düşündürücüdür. Bu bulgulardan hareketle çalışma yapılacak temaların seçiminde daha titiz davranılmalıdır.
- Tutum ve başarı temaları da üzerinde fazlaca durulan temalardır. Söz konusu temalar yerine uygulamaya dönük çözüm odaklı çalışmalar yapılmalıdır. Yapılan araştırmalar

Türkiye’de çalışmaların, çözümden ziyade soruna yoğunlaştığını ortaya koymaktadır (Göktaş, vd. 2012). Bu eksiklikten hareketle sorunlar ortaya konulurken çözüm önerileri de araştırılmalıdır.

- Karadağ’ın (2009a) da ifade ettiği gibi özellikle deneysel çalışmalarda zaten geride bırakmış olduğumuz bir programın etkililiğini karşılaştıracak şekilde tasarlanan araştırmalar ne yazık ki bir yarar sağlamayacaktır. Tarihsel zamanın gerisinde kalınmamalıdır.
- Tezlerde kullanılan modellerde çok dar bir alana sıkışıp kalınmış, nedensel ya da örnek olay araştırmaları yok denecek kadar az çalışılmıştır. Bunun yerine modellerde çeşitliliğe gidilmelidir.
- Örnekleme tekniğinde diğer modellere kıyasla baskın bir şekilde basit tesadüfi teknik kullanılmıştır. Bu alanda da farklı teknikler kullanılmalıdır.
- Örneklem türü olarak öğretmenler üzerine yoğunlaşmak yerine farklı örneklem gruplarına yönelik araştırmalar yapılmalıdır.
- Nicel araştırmalarda amaca uygun örneklem büyüklüklerinin kullanılması gerekmektedir.
- Tezlerde kullanan veri toplama araçlarına ya da verilere ilişkin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ya yapılmamakta ya da açıkça ifade edilmemektedir. Bu konuda araştırmacılar çalışmalarının niteliği açısından gerekli hesaplamaları yapmalı ve bunları açıkça ifade etmelidir.
- Araştırmalarda genel olarak kullanılan temel istatistikten ziyade ileri istatistik de kullanılmalıdır.
- Tezlerde kullanılan model, evren-örneklem, veri toplama aracı ve veri analiz

tekniklerine ilişkin gerekli bilginin verilmesi konusunda hassasiyet gösterilmelidir.

4.2.2. İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Bu tip araştırmaların, kapsamlı bir ekip çalışması ile rutin olarak her beş yılda bir yapılması, gelişmelerin periyodik olarak görülmesi sağlanmalıdır.
- Sınıf öğretmenliği alanında araştırma yapılırken, söz konusu alanın her alana açık bir pencere gibi görülüp, sınıf öğretmenliği adı altında farklı programların konularını içeren araştırmalar yapılması nedeniyle, bir bilim dalı olarak sınıf öğretmenliği alanının kapsamı ve varlığı sorgulanmalıdır.

Kaynakça

- Albayrak, M., & Aydın Y. (2002). *1983'ten 2002'ye İlköğretim Matematik Ders Programı*. 5. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Bildirileri Kitapçığı, Cilt:2, s.897, 16-18 Eylül, ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi, Ankara.
- Alp, V. (2004). *Eğitim bilimleri alanında yapılan yayınların sınıflandırılması ve değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altinkurt, L. (2007). Sanat eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 137, 105–113.
- APA, (2001). *Publication manual of the American psychological association*. Washington, DC.: American Psychological Association.
- Apaydın, S. (2009). *2000-2008 yılları arasında Türkiye'de fizik eğitimi araştırmaları 1*. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, 1-3 Mayıs, Çanakkale
- Aypay, A., Çoruk, A., Yazgan, A. D., Kartal, O.Y., Tunçer, B., Attila, S. M., & Emran, B. (2010). The status of research in educational administration: an analysis of educational administration journals: 1999-2007. *Eurasian Journal of Educational Research*, 10(39), 59-77.
- Aypay, A., Karadağ, E., & Baloğlu, N. (2010). Eğitim yönetimi araştırmalarına analitik bir bakış: Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi'nin analizi: 2004 -2009. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*.
- Balcı, A. (1993). Türkiye'de eğitim araştırmalarının durumu: A.Ü. EBF örneği. *Eğitim*

Bilimleri Birinci Ulusal Kongresi (s.89–120). Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi.

Balcı, A., & Apaydın, Ç. (2009). Türkiye’de eğitim yönetimi araştırmalarının durumu: Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(59), 325-343.

Chassapis, D. (2002). *Social groups in mathematics education research: An investigation into mathematics education-related research articles published from 1971 to 2000*. P. Valero & O. Skovsmose (Eds.). Proceedings of the 3rd International Mathematics Education and Society Conference. Copenhagen: Centre for Research in Learning Mathematics, 10-10.

Çınar, İ. (2007). *İlköğretimin önemi*. <http://www.pdrciyiz.biz/archive/index.php/index.php?t-1526.html> internet adresinden 20 Ocak 2012’de elde edilmiştir.

Eğitimde bilimsel bilgi üretimi ve tüketimi çalıştay raporu (2004). *Eğitim bilimleri bakış açısıyla eğitimin güncel sorunları ve çözüm önerileri*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 194, 76-84.

English, L. D.(2008). *Setting an agenda for international research in mathematics education*. L.D. English, M.B. Bussi, G.A. Jones, R.A Lesh, & B. Sriraman (Eds.). Handbook of International Research in Mathematics Education, RoutledgeFalmer: Taylor and Francis group.

Erdem, A. R. (2006). Türkiye’nin önemli sorunlarından biri: yetiştirdiği insan tipi. *Bilim, Eğitim ve Düşünce dergisi*, 6(4).

Erdoğan, F.U., & Çağiltay, K. (2009). *Türkiye’de eğitim teknolojileri alanında yapılan master ve doktora tezlerinde genel eğilimler*. Akademik Bilişim’09 - XI. Akademik

Bilişim Konferansı Bildirileri (ss.389-393). 11-13 Şubat, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.

Gasset, Y. O. (1997). *Üniversitenin misyonu*. (Çev. Üçpınar, B.). İstanbul: Birleşik Yayıncılık.

Göktaş, Y., Hasançebi, F., Varışoğlu, B., Akçay A., Bayrak, N., Baran, M., & Sözbilir, M. (2012). Trends in Educational Research in Turkey: A Content Analysis. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 12(1), 455-459.

İlhan, A. (2010). *Matematik eğitimi araştırmalarında metodolojik ve tematik eğilimler: uluslararası bir çözümleme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Kabaca, T., & Erdoğan, Y. (2007). Fen bilimleri, bilgisayar ve matematik eğitimi alanlarındaki tez çalışmalarının istatistiksel açıdan incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 54-63.

Kahyaoğlu, M., & Yangın, S., (2007). İlköğretim öğretmen adaylarının mesleki özyeterliklerine ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 15(1), 73-83.

Karadağ, E. (2009a). *Türkiye'de eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik ve metodolojik açıdan incelenmesi: Bir durum çalışması*. Yayınlanmamış doktora tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Karadağ, E. (2009b). Sınıf öğretmenliği alanında yapılmış lisansüstü tezlerinin tematik açıdan incelenmesi. B. Acat (Ed.) *8.Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu* içinde (ss.1405-1419). Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Kılınç, H. (1991). *Eğitim yönetimi alanında üniversitelerimizde yapılan bazı araştırmaların sistem yaklaşımı açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü

Üniversitesi, Malatya.

Kieffer, K. M., Reese, R. J., & Thompson, B. (2001). Statistical techniques employed in AERJ and JCP articles from 1988 to 1997: A methodological review. *Journal of Experimental Education*, 69(3), 280-309.

Lienert, G. A., & Oeveste, H. Z. (1985). Configural frequency analysis as a statistical tool for developmental research. *Educational and Psychological Measurement*, 45(2), 301-307.

Loomis, K. H. (2009). Publication manual of The American Psychological Association. (Çev. C. Pamay, & Z. G. Üstün) İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Neuman, W. L. (2007). *Toplumsal araştırma yöntemleri: Nitel ve nicel yaklaşımlar*. (Çev. S. Özge) İstanbul: Yayın Odası.

Oruç, Ş., & Ulusoy, K. (2008). Sosyal bilgiler öğretimi alanında yapılan tez çalışmaları, *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 121 -132.

Pehlivan, K. B. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 151-168.

Şimşek, A., Özdamar, N., Kobak, K., Uysal, Ö., Berk, C., Kılıçer, T., & Harun, Ç. (2008). *İki binli Yıllarda Türkiye 'deki Eğitim Teknolojisi Araştırmalarında Gözlenen Eğilimler*, Anadolu University, 8th International Educational Technology Conference, 6-9 May 115-120.

Tatar, E., & Tatar, E. (2008). Analysis of science and mathematics education articles published in Turkey-1: keyboards. *İnönü University Journal of the Faculty of*

Education, 9(16), 89-103.

Tavşancıl, E., & Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizine uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınları.

Tavşancıl, E., Çokluk, Ö., Çıtak, G. G., Kezer, F., Yıldırım, Ö. Y., Bilican, S., Büyükturan, E. B., Şekercioğlu, G., Yalçın, N., Erdem, D., & Özmen, D. T. (2010). *Eğitim bilimleri enstitülerinde tamamlanmış lisansüstü tezlerin incelenmesi*, Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi Kesin Raporu, Ankara.

Ulutaş, F., & Ubuz, B. (2008). Matematik eğitiminde araştırmalar ve eğilimler: 2000 ile 2006 yılları arası. *İlköğretim Online*, 7, 614-626.

Yaşar, Ş., & Kıymet, S. (1997). *Ortaöğretim fen eğitimi programlarının değerlendirilmesi*. IV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Yıldız, A. (2004). Türkiye'deki yetişkin eğitimi araştırmalarına toplu bakış 1, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 78-97.

YÖK (1998). *Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının yeniden düzenlenmesi*. Ankara: YÖK.

EK 1:

Akademik Yayın Değerlendirme Formu

1. Dergi Adı	:
2. Yılı	☐ 2005 ☐ 2006 ☐ 2007 ☐ 2008 ☐ 2009
3. Yazar Sayısı	:
4. Konu Kapsamı	:

5. Kullanılan model[ler] nedir?	☐ 1. Tarama ☐ 2. İlişkisel ☐ 3. Nedensel ☐ 4. Deneysel ☐ 5. Kültür analizi ☐ 6. Olgu bilim ☐ 7. ☐ 8. Durum çalışması ☐ 9. Eylem araşt. ☐ 10. İz sürme ☐ 11. Paydaş analizi ☐ 12. Örnek olav ☐ 13. Sözlü Tarih ☐ 14. Odak grupları ☐ 15. Etnografik ☐ 16. Özel durum ☐ 17. Nitel
---------------------------------	--

6. Kullanılan deneysel tasarım nedir?	☐ 1. Klasik ☐ 2. Tek Gr. Son ☐ 3. Tek Gr. Ön-Son ☐ 4. Statik Grup ☐ 5. Kont. Son ☐ 6. Kont. Ön-Son ☐ 7. Zam. Dizileri
---------------------------------------	--

7. Örneklem alınmışsa, örneklem seçimi tekniği [leri] nedir?	☐ 1. Rasit tesadüflü ☐ 2. Sistematiik ☐ 3. Tahakali ☐ 4. Küme/ ☐ 5. Monografik ☐ 6. Kolay ☐ 7. Kota ☐ 8. Amaçlı/Kasti ☐ 9. Kartona ☐ 10. Teorik ☐ 10. Kolay ☐ 11. Doğ. ve ☐ 12. Ölçüt ☐ 13. Kritik durum ☐ 14. Aşırı veya ☐ 15. Maksimum ☐ 16. Benzesik
--	--

8. Örneklem türü	☐ 1-Öğrenci ☐ 2-Öğretmen ☐ 3-Vakmetri ☐ 4-Denetmen ☐ 5-Doküman ☐ 6-Diğer
------------------	---

9. Örneklem Büyüklüğü	:
-----------------------	---

10. Kullanılan veri toplama teknik[leri] nedir?	☐ 1. Alan ☐ 2. Gözlem ☐ 3. Görüşme ☐ 4. Doküman ☐ 5. Vaka ☐ 6. Eylem araşt. ☐ 7. Kritik ☐ 8. Mecaz yolu
---	--

